

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ
НА ДОГОВОРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА
ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ

(2016/C 203/01)

СЪДЪРЖАНИЕ

		Страница
Преамбюл	.....	5
ДЯЛ ПЪРВИ	Задачи на Общността	5
ДЯЛ ВТОРИ	Разпоредби за поощряване напредъка в областта на ядрената енергетика	7
ГЛАВА I	РАЗВИТИЕ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ	7
ГЛАВА II	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	9
Раздел 1	Информация, с която Общността има право да разполага	9
Раздел 2	Друга информация	10
Раздел 3	Разпоредби за секретност	15
Раздел 4	Специални разпоредби	18
ГЛАВА III	ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И БЕЗОПАСНОСТ	18
ГЛАВА IV	ИНВЕСТИЦИИ	21
ГЛАВА V	СЪВМЕСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	22
ГЛАВА VI	СНАБДЯВАНЕ	24
Раздел 1	Агенция	24
Раздел 2	Руди, суровини и специални делящи се материали с произход от Общността	25
Раздел 3	Руди, суровини и специални делящи се материали с произход извън Общността	28
Раздел 4	Цени	29
Раздел 5	Разпоредби относно политиката на снабдяване	29
Раздел 6	Специални разпоредби	30
ГЛАВА VII	КОНТРОЛ НА БЕЗОПАСНОСТТА	32
ГЛАВА VIII	РЕЖИМ НА СОБСТВЕНОСТ	35
ГЛАВА IX	ОБЩ ЯДРЕН ПАЗАР	36
ГЛАВА X	ВЪНШНИ ОТНОШЕНИЯ	38
ДЯЛ ТРЕТИ	Институционални и финансови разпоредби	40
ГЛАВА I	ПРИЛАГАНЕ НА НЯКОИ РАЗПОРЕДБИ ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ОТ ДОГОВОРА ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	40

ГЛАВА II	ИНСТИТУЦИИ НА ОБЩНОСТТА	40
Раздел 1	Европейски парламент	40
Раздел 2	Съвет	40
Раздел 3	Комисия	40
Раздел 4	Съд на Европейския съюз	41
Раздел 5	Сметна палата	42
ГЛАВА III	РАЗПОРЕДБИ ОБЩИ ЗА НЯКОЛКО ИНСТИТУЦИИ	42
ГЛАВА IV	ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ	43
ДЯЛ ЧЕТВЪРТИ	Особени финансови разпоредби	43
ДЯЛ ПЕТИ	Общи разпоредби	46
ДЯЛ ШЕСТИ	Разпоредби относно началния период (<i>отменен</i>)	51
	Заклучителни разпоредби	51
ПРИЛОЖЕНИЯ		
ПРИЛОЖЕНИЕ I	ОБЛАСТ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА, ПОСОЧЕНА В ЧЛЕН 4 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР	54
ПРИЛОЖЕНИЕ II	ПРОМИШЛЕНИ ДЕЙНОСТИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 41 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР	58
ПРИЛОЖЕНИЕ III	ПРЕДИМСТВА, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ПРЕДОСТАВЯНИ НА СЪВМЕСТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 48 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР	59
ПРИЛОЖЕНИЕ IV	СПИСЪЦИ НА СТОКИТЕ И ПРОДУКТИТЕ СЪГЛАСНО РАЗПОРЕДБИТЕ НА ГЛАВА IX ОТНОСНО ОБЩИЯ ЯДРЕН ПАЗАР	60
ПРИЛОЖЕНИЕ V	ПЪРВОНАЧАЛНА ПРОГРАМА ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И ЗА ОБУЧЕНИЕ, ПОСОЧЕНА В ЧЛЕН 215 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР (<i>ОТМЕНЕНО</i>)	66
ПРОТОКОЛИ		
	Протокол относно ролята на националните парламенти в Европейския Съюз	69
	Протокол относно статута на съда на Европейския Съюз	72
	Протокол за местоположението на седалищата на институциите и някои органи, служби и агенции на Европейския Съюз	96
	Протокол за привилегиите и имунитетите на Европейския Съюз	97
	Протокол относно член 40.3.3 от Конституцията на Ирландия	105
	Протокол относно преходните разпоредби	106

ПРЕАМБЮЛ

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА БЕЛГИЙЦИТЕ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА, НЕЙНО КРАЛСКО ВИСОЧЕСТВО ВЕЛИКАТА ХЕРЦОГИНЯ НА ЛЮКСЕМБУРГ, НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА НИДЕРЛАНДИЯ ⁽¹⁾,

КАТО СЪЗНАВАТ, че ядрената енергия представлява важен ресурс за развитието и укрепването на индустрията и ще позволи напредъка на каузата на мира,

УБЕДЕНИ, че само предприетите незабавно съвместни усилия могат да предложат перспектива за постижения, съразмерни със съзидателните възможности на техните държави,

РЕШЕНИ да създадат условия, необходими за развитието на мощна ядрена енергетика, която ще осигури обширни енергийни ресурси, ще доведе до модернизация на технологичните процеси и ще допринесе чрез многостранното ѝ прилагане за благосъстоянието на народите,

ЗАГРИЖЕНИ да създадат условия за безопасност, необходима за премахването на опасностите за живота и здравето на населението,

КАТО ЖЕЛАЯТ да приобщат други държави към тяхната работа и да си сътрудничат с международни организации, занимаващи се с мирното развитие на атомната енергетика,

РЕШИХА да създадат Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и за тази цел определиха за свои упълномощени представители:

(списъкът на упълномощените представители не е възпроизведен)

КОИТО, след като си размениха установени за валидни и съставени в надлежна форма пълномощни, се споразумяха за следното:

ДЯЛ ПЪРВИ

ЗАДАЧИ НА ОБЩНОСТТА

Член 1

С настоящия договор високодоговарящите се страни създават помежду си ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ (ЕВРАТОМ).

⁽¹⁾ Република България, Чешката република, Кралство Дания, Република Естония, Ирландия, Република Гърция, Кралство Испания, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Румъния, Република Словения, Словашката република, Република Финландия, Кралство Швеция и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия междуременно станаха членки на Европейската общност за атомна енергия.

Общността има за задача да допринесе за повишаването на жизнения стандарт в държавите-членки и за развитието на отношенията с другите страни, чрез създаването на условия, необходими за бързото установяване и развитие на ядрената енергетика.

Член 2

За да осъществи задачата си при условията, предвидени в настоящия договор, Общността трябва:

- а) да насърчава изследователската дейност и осигурява разпространение на техническа информация;
- б) да установява единни стандарти за безопасност с цел опазване здравето на работниците и на населението и да осигурява тяхното прилагане;
- в) да улеснява инвестициите и осигурява, по-специално като насърчава начинанията на предприятията, създаването на основни съоръжения, необходими за развитието на ядрената енергетика в Общността;
- г) да осигурява за всички потребители в Общността редовно и справедливо снабдяване с руди и ядрени горива;
- д) чрез съответен контрол да гарантира ядрените материали да не бъдат отклонявани за цели, различни от онези, за които са предназначени;
- е) да упражнява правото на собственост, предоставено и по отношение на специалните дялящи се материали;
- ж) да осигурява широк търговски пласмент и достъп до най-добрите технически съоръжения, чрез създаването на общ пазар за специални материали и оборудване, чрез свободно движение на капитали за инвестиции в областта на ядрената енергетика и чрез възможност за свободно наемане на работа за специалисти в Общността;
- з) да създава с други страни и международни организации такива отношения, които могат да насърчат напредъка в използването на ядрената енергия за мирни цели.

Член 3

(отменен)

ДЯЛ ВТОРИ

РАЗПОРЕДБИ ЗА ПООЩРЯВАНЕ НАПРЕДЪКА В ОБЛАСТТА НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА

ГЛАВА I

Развитие на изследователската дейност

Член 4

1. Комисията отговаря за насърчаването и улесняването на ядрените изследвания в държавите-членки и за тяхното допълване чрез осъществяване на програма на Общността за изследвания и обучение.
2. Дейността на Комисията в тази връзка се осъществява в областите, изброени в приложение I на настоящия договор.

Този списък може да бъде изменен от Съвета, който приема решение с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията. Последната се консултира с Научния и технически комитет, предвиден в член 134.

Член 5

С цел да поощри координирането на изследванията, предприети в държавите-членки и за да може да ги допълва, Комисията приканва чрез специално искане, отправено до определен получател и съобщено на съответната държава-членка или чрез публикувано общо искане, държавите-членки, лицата и предприятията да ѝ съобщят своите програми, отнасящи се до изследванията, които тя е определила в своето искане.

След като предостави на всички заинтересовани пълната възможност да представят бележките си, Комисията може да представи мотивирано становище по всяка програма, която ѝ е била съобщена. Комисията е длъжна да представи такова становище, ако държавата лицецо или предприятието, което е съобщило програмата поиска това.

Посредством тези становища Комисията прави необходимото за предотвратяване на ненужното дублиране и насочва изследванията към сектори, които са недостатъчно изследвани. Комисията не може да публикува тези програми без съгласието на държавата, лицето или предприятието, което ги е съобщило.

Комисията публикува периодично списък на секторите в областта на ядрените изследвания, за които смята, че са недостатъчно изследвани.

Комисията може да обедини представители на обществени и частни изследователски центрове, както и експерти, които извършват изследвания в същата или в свързани области, с цел провеждане на взаимни консултации и обмяна на информация.

Член 6

За да насърчи осъществяването на изследователските програми, които са ѝ били съобщени, Комисията може:

- а) да осигури финансова помощ в рамките на изследователските договори, без да предлага субсидии;
- б) да предоставя бесплатно или срещу заплащане всякакви суровини или специални дялящи се материали, с които разполага;
- в) да предоставя на разположение на държавите-членки, лицата или предприятията бесплатно или срещу заплащане съоръжения, оборудване или експертна помощ;
- г) да поощрява съвместното финансиране от страна на заинтересовани държави-членки, лица и предприятия.

Член 7

Програмите на Общността за изследвания и обучение се приемат от Съвета с единодушие, по предложение на Комисията, която се консултира с Научния и технически комитет.

Тези програми се съставят за срок, не по-дълъг от пет години.

Средствата, необходими за осъществяването на тези програми, се включват ежегодно в бюджета на Общността за изследвания и инвестиции.

Комисията осигурява изпълнението на тези програми и внася ежегоден доклад в Съвета по тези въпроси.

Комисията информира периодично Икономическия и социален комитет за общите насоки на програмите на Общността за изследвания и обучение.

Член 8

1. След консултации с Научния и технически комитет, Комисията създава Съвместен център за ядрени изследвания.

Този център осигурява осъществяването на изследователските програми и на останалите задачи, които са му възложени от Комисията.

Той осигурява също така създаването на единна ядрена терминология и на стандартизационна система.

Той създава централно бюро за ядрени измервания.

2. Дейностите на центъра могат по географски или функционални причини да бъдат осъществявани в отделни организации.

Член 9

1. След получаване на становището на Икономическия и социален комитет Комисията може, в рамките на Съвместния център за ядрени изследвания да създава школи за обучение на специалисти, в частност в областите, свързани с осъществяването на проучвания на минерали, производството на ядрени материали с висока чистота, обработката на отработени ядрени горива, ядрена техника, здравеопазването и безопасността, както и на производството и използването на радиоизотопи.

Комисията определя реда и условията за провеждането на това обучение.

2. Създава се институция със статут на университет. Условията на дейността му се определят от Съвета, който взема решения с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

Член 10

Комисията може да възложи с договор осъществяването на някои части от изследователската програма на Общността на държави-членки, лица или предприятия, както и на трети държави, на международни организации или граждани на трети държави.

Член 11

Комисията публикува изследователските програми, посочени в членове 7, 8 и 10, а също така и редовните доклади за постигнатия напредък в тяхното осъществяване.

ГЛАВА II

Разпространение на информация

Раздел 1

Информация, с която Общността има право да разполага

Член 12

Държавите-членки, лицата и предприятията имат право по молба, отправена до Комисията, да получават неизключителни лицензии за патенти, временна закрила, полезни модели или заявки за патенти, собственост на Общността, доколкото те са в състояние да използват ефективно изобретенията, предмет на тези патенти.

Комисията трябва да предоставя при същите условия подлицензии за патенти, временна закрила, полезни модели или заявки за патенти, когато Общността притежава договорни лицензии, които предвиждат това право.

Комисията предоставя такива лицензии и подлицензии при условия, които се договарят с лицензополучателите, както и цялостна информация, необходима за тяхното използване. Тези условия в частност се отнасят до съответното обезщетение, и при необходимост, до правото на лицензополучателя да предоставя подлицензии на трети лица, и до задължението да счита информацията за производствена и търговска тайна.

Ако не се постигне споразумение по условията, посочени в трета алинея, лицензополучателите могат да сезират Съда на Европейския съюз, с цел да бъдат определени съответните условия.

Член 13

Комисията трябва да съобщава на държавите-членки, лицата и предприятията информацията, получена от Общността, която не е предмет на разпоредбите на член 12, когато тази информация е получена от нейната собствена изследователска програма или е съобщена на Комисията с правото да я използва свободно.

Въпреки това, Комисията може да подчини разкриването на такава информация на условието тя да остане поверителна и да не бъде предавана на трети лица.

Комисията не може да разкрива информация, която е била придобита при условията на ограничения за нейното използване и разпространение, информация, известна като класифицирана, освен ако не осигури спазването на тези ограничения.

Раздел 2

Друга информация

а) Разпространение по доброволен път

Член 14

Комисията се стреми да получи или да осигури по доброволен път съобщаването на информацията, която е от полза за осъществяването на целите на Общността, както и предоставянето на лицензии за патенти, временна закрила, полезни модели или заявки за патенти, съдържащи такава информация.

Член 15

Комисията създава процедура, която държавите-членки, лицата и предприятията могат да използват като средство за обмяна на временни или крайни резултати от научни изследвания, доколкото не се касае за резултати, придобити от Общността по силата на договори за изследвания, възлагани от Комисията.

Тази процедура трябва да бъде такава, че да гарантира поверителния характер на обмена. Въпреки това, съобщените резултати могат да бъдат предоставени от Комисията на Съвместния център за ядрени изследвания, за да бъдат съхранявани като документация, без това да поражда никакви права за ползване, за които съобщилата страна не е дала съгласие.

б) **Задължително съобщаване на Комисията**

Член 16

1. Веднага след подаването в държава-членка на заявка за патент или за полезен модел, чийто предмет се отнася конкретно до ядрената област, тази държава иска съгласието на заявителя за съобщаване на съдържанието на заявката на Комисията.

Ако заявителят се съгласи, това съобщаване се извършва в рамките на три месеца от датата на подаване на заявката. Ако заявителят не е съгласен, държавата-членка в рамките на същия срок уведомява Комисията за съществуването на такава заявка.

Комисията може да поиска от държавата-членка да ѝ бъде съобщено съдържанието на заявката, за чието съществуване тя е била уведомена.

Комисията отправя такова искане в рамките на два месеца от датата на уведомяването. Всяко удължаване на този срок води до съответното удължаване на срока, предвиден в шеста алинея.

При получаване на такова искане от Комисията, държавата-членка е длъжна отново да поиска съгласието на заявителя за съобщаването на съдържанието на заявката. Ако заявителят се съгласи, се прави незабавно съобщаване.

Ако заявителят не се съгласи, държавата-членка въпреки това е длъжна да направи такова съобщение на Комисията в срок от осемнадесет месеца от датата, на която е била подадена заявката.

2. Държавите-членки са длъжни да уведомят Комисията, в срок от осемнадесет месеца от датата на внасянето на заявката, за съществуването на все още непубликувана заявка за патент или за полезен модел, за която считат, че макар и на пръв поглед да третира предмет, който конкретно не се отнася до ядрената област, е пряко свързан и е от съществено значение за развитието на ядрената енергетика на Общността.

По молба на Комисията съдържанието на заявката ѝ се съобщава в срок от два месеца.

3. За да се осъществи публикуването в най-кратки срокове, държавите-членки са длъжни да сведат до минимум времетраенето на процедурата, свързана със заявките за патенти или полезни модели, отнасящи се до материята, посочена в параграфи 1 и 2, за които е било отправено искане от Комисията.

4. Комисията трябва да разглежда споменатите по-горе съобщения като поверителни. Те могат да бъдат правени само с цел документиране. Въпреки това, Комисията може да използва изобретенията, които са ѝ били съобщени със съгласието на заявителя, или в съответствие с членове 17 — 23.

5. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат, когато споразумение, сключено с трета държава или международна организация, изключва такова съобщаване.

в) Предоставяне на лицензии чрез арбитражни решения или предоставяне на принудителна лицензия

Член 17

1. При липса на доброволно споразумение, могат да се предоставят не-изключителни лицензии чрез арбитражно решение или да се предоставят принудителни лицензии при условията, определени в членове 18 — 23:

а) на Общността или на съвместни предприятия, на които е предоставено това право в съответствие с член 48, по отношение на патенти, временна закрила или полезни модели, отнасящи се до изобретения, пряко свързани с ядрени изследвания, когато предоставянето на такива лицензии е необходимо за продължаване на техните собствени изследвания или е належащо за функционирането на техните съоръжения.

По молба на Комисията тези лицензии включват правото да се разрешава на трети лица да използват изобретенията, когато те извършват работа или изпълняват поръчки за сметка на Общността или на смесени предприятия;

б) на лица или предприятия, които са подали молба до Комисията за тях относно патенти, временна закрила или полезни модели, отнасящи се до изобретения, пряко свързани с и от съществено значение за развитието на ядрената енергетика в Общността, при условие, че всички изброени по-долу условия са изпълнени:

(i) Изминали са поне четири години от подаването на заявката за предоставяне на патент, освен в случая, когато става дума за изобретение, с предмет, свързан конкретно с ядрената област;

(ii) Изискванията, които, породени от развитието на ядрената енергетика на територията на държавата-членка, където това изобретение е защитено, съобразно концепцията на Комисията за това развитие, не са изпълнени по отношение на това изобретение;

(iii) Притежателят, след като е бил поканен да изпълни тези изисквания сам или чрез лицензополучателите, не се е съобразил с това искане;

(iv) Лицата или предприятията, които кандидатстват за лицензии, са в състояние да изпълнят ефективно тези изисквания, като използват изобретението.

Държавите-членки не могат, без предварителното искане на Комисията, да предприемат принудителни мерки, предвидени в тяхното национално законодателство, с цел да изпълнят тези изисквания, които ще ограничат предвидената закрила на изобретението.

2. Неизключителната лицензия не може да бъде предоставяна при предвидените в предходния параграф условия, ако притежателят може да установи съществуването на законни основания, и поспециално, че той не е имал достатъчно време на разположение.
3. Предоставянето на лицензия съгласно параграф 1 дава правото на пълно обезщетение, чийто размер се договаря между притежателя на патент, временна закрила или полезен модел и лицензополучателя.
4. Разпоредбите на настоящия член не засягат разпоредбите на Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост.

Член 18

Създава се Арбитражен комитет за целите, предвидени в настоящия раздел. Съветът назначава членовете и приема правилник на този комитет, по предложение на Съда на Европейския съюз.

Страните могат да подадат в срок от един месец от уведомяване за решенията на Арбитражния комитет до Съда на Европейския съюз апелативна жалба, която има суспензивен ефект по отношение на тези решения. Съдът на Европейския съюз свежда проверката си до формалната действителност на решението и върху тълкуването на разпоредбите на настоящия договор от Арбитражния комитет.

Окончателните решения на Арбитражния комитет имат сила на пресъдено нещо по отношение на страните по делото. Те подлежат на принудително изпълнение при условията, предвидени в член 164.

Член 19

Когато при липса на доброволно споразумение Комисията възнамерява да осигури предоставянето на лицензии в един от случаите, предвидени в член 17, тя уведомява за своето намерение притежателя на патент, временна закрила или полезен модел или заявка за предоставяне на патент и посочва в това съобщение името на молителя и обхвата на лицензията.

Член 20

Притежателят може в едномесечен срок от получаване на съобщението, посочено в член 19, да предложи на Комисията, и при необходимост на молителя, да сключат арбитражно споразумение с цел да сезират Арбитражния комитет.

Ако Комисията или молителят откажат да сключат такова споразумение, Комисията не може да изиска от съответната държава или от компетентните ѝ органи да предоставят лицензия или да действат за предоставянето му.

Ако Арбитражният комитет, който е сезиран с арбитражното споразумение установи, че искането на Комисията е в съответствие с разпоредбите на член 17, той приема мотивирано решение, с което предоставя лицензия на молителя, уточнява условията за предоставяне на лиценза и възнаграждението за това, доколкото страните не са постигнали съгласие по тези въпроси.

Член 21

Ако притежателят не предложи да се сезира Арбитражния комитет, Комисията може да изиска от съответната държава-членка или от компетентните ѝ органи да предоставят лицензия или да съдейства за предоставянето му.

Ако държавата-членка или компетентните органи, след като са изслушали притежателя, считат, че условията на член 17 не са изпълнени, те уведомяват Комисията за своя отказ да предоставят лицензия или да съдействат за нейното предоставяне.

Ако те откажат да предоставят лицензия или да съдействат за предоставянето ѝ, или ако в срок от четири месеца от датата на искането не представят никакво обяснение относно предоставянето на лицензия, Комисията има на разположение два месеца, за да сезира Съда на Европейския съюз.

Притежателят трябва да бъде изслушан при разглеждането на делото пред Съда на Европейския съюз.

Ако решението на Съда на Европейския съюз постанови, че условията на член 17 са били изпълнени, заинтересованата държава-членка или компетентните ѝ органи са длъжни да предприемат такива мерки, каквито може да изисква изпълнението на това решение.

Член 22

1. Ако притежателят на патент, временна закрила или полезен модел и лицензополучателят не могат да се споразумеят относно размера на възнаграждението, заинтересованите страни могат да сключат арбитражно споразумение с цел да сезират Арбитражния комитет.

С това страните се отказват от правото да започнат съдебни процедури, с изключение на предвидените в член 18.

2. Ако лицензополучателят откаже да сключи арбитражно споразумение, лицензията, която му е била предоставена, се счита за нищожна.

Ако притежателят откаже да сключи арбитражно споразумение, обезщетението, посочено в настоящия член, се определя от компетентните национални органи.

Член 23

След изтичането на една година решенията на Арбитражния комитет или на компетентните национални органи могат, ако са налице нови факти, които да оправдават това, да бъдат преразгледани по отношение на условията на лицензията.

Преразглеждането се извършва от органа, взел решението.

Раздел 3

Разпоредби за секретност

Член 24

Информацията, която Общността придобива в резултат на изпълнението на нейната изследователска програма, и чието разкриване може да увреди отбранителните интереси на една или повече държави-членки е обект на режим на секретност в съответствие със следващите разпоредби.

1. Съветът по предложение на Комисията приема регламенти за сигурност, които като се отчитат разпоредбите на настоящия член, определят различни приложими режими на секретност и мерки за сигурност, съответстващи за всеки от тях.
2. Когато Комисията счита, че разкриването на някаква информация може да увреди на интересите, свързани с отбраната на една или повече държави, тя трябва да приложи временно по отношение на тази информация режим на секретност, който се изисква за конкретния случай от регламента за сигурност.

Тя съобщава незабавно тази информация на държавите-членки, които са длъжни да осигурят временно секретността ѝ при същите условия.

Държавите-членки информират Комисията в срок от три месеца дали желаят да запазят временно прилагания режим, да го заменят с друг или да премахнат режима на секретност за информацията.

След изтичането на срока се прилага най-строгийт от исканите режими. Комисията уведомява държавите-членки за това.

По искане на Комисията или на държава-членка Съветът може, като взема решенията единодушно, по всяко време да приложи друг режим или да разсекрети информацията. Съветът взема становището на Комисията преди да се произнесе по искане на държава-членка.

3. Разпоредбите на членове 12 и 13 не се прилагат по отношение на информация, обект на режим на секретност.

Въпреки това, при условие че са спазени съответните мерки за сигурност,

- a) информацията, посочена в членове 12 и 13, може да бъде съобщавана от Комисията;
  - (i) на съвместно предприятие;
  - (ii) на лице или предприятие, освен на съвместно предприятие, посредством държавата-членка, на чиято територия това лице или предприятие извършва дейността си;
- б) информацията, посочена в член 13, може да бъде съобщавана от държава-членка на лице или предприятие, освен на съвместно предприятие, което извършва дейността си на територията на тази държава при условие, че Комисията е уведомена за извършването на такова съобщение;
- в) всяка държава-членка има правото да изиска от Комисията да ѝ бъде предоставена лицензия в съответствие с член 12, за да бъдат удовлетворени нуждите на тази държава или на лице или предприятие, което извършва дейността си на нейна територия.

Член 25

1. Държавата-членка, която съобщава за съществуването или съдържанието на заявка за патент или полезен модел, отнасящ се до предмет, посочен в член 16, параграфи 1 или 2, уведомява, когато е целесъобразно, за необходимостта да бъде приложен режим на секретност, който тя посочва от съображения, свързани с отбраната, като в същото време уточнява възможната продължителност на този режим.

Комисията изпраща на другите държави-членки всички приети съобщения в съответствие с предходната алинея. Комисията и държавите-членки са длъжни да спазват мерките, които съгласно разпоредбите за сигурност, налага режимът за секретност, изискван от държавата на произход.

2. Комисията може също така да изпраща тези съобщения на съвместните предприятия или чрез държава-членка на лице или предприятие, което не е съвместно и осъществява дейността си на територията на тази държава.

Изобретенията, които се споменават в заявките, посочени в параграф 1, могат да бъдат използвани само със съгласието на заявителя, или в съответствие с разпоредбите на членове 17 — 23.

Съобщенията и, при необходимост, използването, посочени в настоящия параграф, са обект на мерките, които налага режимът за секретност, изискван от държавата на произход, съгласно разпоредбите за сигурност.

Съобщенията във всички случаи подлежат на даването на съгласие на държавата на произход. Отказът за съобщаване и използване може да се мотивира само от съображения, свързани с отбраната.

3. По искане на Комисията или на държава-членка Съветът може, като приема решения с единодушие, по всяко време да приложи друг режим или да разсекрети информацията. Съветът получава становището на Комисията преди да се произнесе по искане на държава-членка.

Член 26

1. Когато информацията, която е предмет на патенти, заявки за патенти, временна закрила, полезни модели или заявки за полезни модели е била засекретена в съответствие с членове 24 и 25, държавите, които са поискали прилагането на този режим, не могат да отказват разрешение съответните заявки да бъдат подавани в други държави-членки.

Всяка държава-членка взема необходимите мерки, за да опази секретността на тези права и заявки, в съответствие с процедурата, предвидена в националните закони и подзаконови разпоредби.

2. Заявки, отнасящи се до засекретена информация съгласно член 24 могат да бъдат подавани извън държавите-членки само с единодушното съгласие на последните. Ако държавите-членки не изразят своето становище, тяхното съгласие се счита за получено след изтичане на шест месеца от датата, на която информацията е била съобщена на държавите-членки от страна на Комисията.

Член 27

Обезщетението за вреди, претърпени от молителя в резултат на засекретяването по съображения, свързани с отбраната, се урежда от разпоредбите на националните законодателства на държавите-членки и е задължение на държавата, която е поискала засекретяването или която е предизвикала повишаване степента на секретност или продължаването ѝ, или забрана за подаване на молби извън Общността.

Когато няколко държави-членки са предизвикали повишаване степента на секретност или продължаването ѝ или забрана за подаване на молби извън рамките на Общността, те са солидарно отговорни за компенсирането на всички вреди, произтичащи от техните действия.

Общността не може да претендира за каквито и да било обезщетения по настоящия член.

Раздел 4

Специални разпоредби

Член 28

Когато в резултат на съобщаването им на Комисията непубликуваните заявки за патенти или полезни модели, или за патенти или полезни модели, засекретени по съображения, свързани с отбраната, се използват неправомерно или станат известни на трето лице, което няма право да ги узнава, Общността е длъжна да компенсирa вредите, претърпени от заинтересованото лице.

Без да се накърняват правата ѝ спрямо лицето, отговорно за вредата, Общността, доколкото е възстановила вредата, встъпва в правата на заинтересованите лица при упражняване на правото им на иск спрямо трети лица. Това не засяга правото на Общността да предприема действия срещу лицето, отговорно за вредата.

Член 29

Когато едно споразумение или договор за обмен на научна или промишлена информация в ядрената област между държава-членка, лице или предприятие от една страна и трета държава, международна организация или гражданин на трета държава от друга, изисква подписване от държавата-членка, която действа в рамките на суверенитета си, то се сключва от Комисията.

При спазване на разпоредбите на членове 103 и 104 Комисията може да разреши на държава-членка, лице или предприятие да сключват такива споразумения при условия, каквито смята за подходящи.

ГЛАВА III

Здравеопазване и безопасност

Член 30

В Общността са установени основни стандарти за опазване здравето на населението и на работещите срещу опасностите, произтичащи от йонизиращите лъчения.

Изразът „основни стандарти“ означава:

- а) максимално допустими дози с достатъчна безопасност;
- б) максимално допустими дози на облъчване и замърсяване;
- в) основни принципи, регулиращи медицинското наблюдение за работещите.

Член 31

Основните стандарти се изготвят от Комисията, след като тя е получила становището на група лица, определени от Научния и технически комитет измежду научни експерти, и в частност експерти по общественото здраве в държавите-членки. Комисията иска становището на Икономическия и социален комитет относно така изготвените основни стандарти.

След консултации с Европейския парламент, Съветът, с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, която му изпраща становищата на тези комитети, получени от нея, установява основните стандарти.

Член 32

По искане на Комисията или на държава-членка основните стандарти могат да бъдат преразгледани или допълвани, в съответствие с процедурата, определена в член 31.

Комисията е длъжна да разгледа всяко искане, съставено от държава-членка.

Член 33

Всяка държава-членка приема съответните закони, подзаконови и административни разпоредби, за да осигури спазването на основните стандарти и взема необходимите мерки във връзка с обучението, образованието и професионалната квалификация.

Комисията отправя съответни препоръки за хармонизиране на разпоредбите, приложими от държавите-членки в тази област.

За тази цел държавите-членки са длъжни да съобщят на Комисията разпоредбите, които се прилагат към датата на влизането в сила на настоящия договор, както и всякакви последващи проекторазпоредби от същия характер.

Всички препоръки на Общността, които се отнасят до проекторазпоредбите, трябва да се изготвят в срок от три месеца от датата, на която тези проекторазпоредби са били съобщени.

Член 34

Всяка държава-членка, на чиято територия трябва да се проведат особено опасни опити, е длъжна да вземе допълнителни мерки за опазване на здравето и безопасността, за които получава предварително становището на Комисията.

Официалното съгласие на Комисията се иска, когато резултатите от тези опити биха могли да засегнат териториите на останалите държави-членки.

Член 35

Всяка държава-членка създава необходимите съоръжения за осъществяването на постоянно наблюдение на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата и да осигури спазването на основните стандарти.

Комисията има право на достъп до тези съоръжения; тя може да проверява тяхното функциониране и ефективност.

Член 36

Компетентните органи периодично предоставят информация относно проверките, посочени в член 35, на Комисията, така че тя да бъде информирана за нивото на радиоактивност, която може да окаже влияние върху населението.

Член 37

Всяка държава-членка е длъжна да предоставя на Комисията такива общи данни, които се отнасят до всеки план за погребване на радиоактивни отпадъци под каквато и да е форма, което ще позволи да се определи дали осъществяването на такъв план може да предизвика радиоактивно замърсяване на водата, почвата и въздушното пространство на друга държава-членка.

Комисията, след като се консултира с групата експерти, посочена в член 31, предоставя своето становище в срок от шест месеца.

Член 38

Комисията отправя препоръки до държавите-членки относно нивото на радиоактивност във въздуха, водата и почвата.

В спешни случаи Комисията приема директива, която изисква от съответната държава-членка да вземе в срок, посочен от Комисията, всички необходими мерки за предотвратяване превишаването на основни стандарти и осигуряване спазването на разпоредбите.

Ако въпросната държава не спазва директивата на Комисията в определения срок, Комисията или която и да е заинтересована държава-членка може незабавно, чрез дерогация от разпоредбите на членове 258 и 259 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да сезира незабавно Съда на Европейския съюз.

Член 39

Комисията създава в рамките на Обединения център за ядрени изследвания, веднага след неговото учредяване, секция за документация и за проучване на въпроси, свързани със здравето и безопасността.

Тази секция в частност има за задача да събира документация и информация, посочена в членове 33, 36 и 37 и да подпомага Комисията при осъществяването на задачите, възложени ѝ от настоящата глава.

ГЛАВА IV

Инвестиции

Член 40

С цел да се стимулира инициативата на лицата и предприятията и да се улесни координираното развитие на техните инвестиции в ядрената област Комисията периодично публикува примерни програми, посочващи в частност целите пред производството на ядрена енергия и всички видове инвестиции, необходими за тяхното постигане.

Комисията получава становището на Икономическия и социален комитет относно тези програми преди тяхното публикуване.

Член 41

Лицата и предприятията, които участват в промишлените дейности, изброени в приложение II на настоящия договор, са длъжни да съобщят на Комисията инвестиционните проекти, отнасящи се до нови съоръжения, а също и замените или преобразуванията, които отговарят на критериите, по отношение на вида и размера, определени от Съвета, по предложение на Комисията.

Списъкът на промишлените дейности, посочени по-горе може да бъде изменен от Съвета с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, която преди това получава становището на Икономическия и социален комитет.

Член 42

Проектите, посочени в член 41, трябва да се съобщават на Комисията, а за информационни цели — на заинтересованата държава-членка, не по-късно от три месеца преди сключването на първите договори с доставчиците или, ако работата се осъществява от предприятието с негови собствени средства — три месеца преди началото на работата.

Съветът може, по предложение на Комисията, да изменя този срок.

Член 43

Комисията обсъжда с лицата или предприятията всички аспекти на инвестиционните проекти, които се отнасят до целите на настоящия договор.

Тя съобщава становището си на заинтересованата държава-членка.

Член 44

Комисията може, със съгласието на заинтересованите държави-членки, лица и предприятия да публикува всички инвестиционни проекти, които са ѝ били съобщени.

ГЛАВА V

Съвместни предприятия

Член 45

Предприятия, които са от съществено значение за развитието на ядрената промишленост в Общността могат да бъдат създавани като съвместни предприятия по смисъла на настоящия договор, в съответствие със следващите членове.

Член 46

1. Всеки проект за създаване на съвместно предприятие, независимо от това дали произхожда от Комисията, от държава-членка или от друг източник, подлежи на проучване от Комисията.

За тази цел Комисията получава становищата на държавите-членки и на всеки публичен или частен орган, който, по нейно мнение би могъл да й даде полезен съвет.

2. Комисията изпраща на Съвета всеки проект за съвместно предприятие заедно с мотивирано становище.

Ако Комисията представи положително становище относно необходимостта от предложеното съвместно предприятие, тя внася в Съвета предложения, отнасящи се до:

- а) мястото на изграждане на предприятието;
- б) устава;
- в) обем и график за финансиране;
- г) възможно участие от страна на Общността във финансирането на съвместното предприятие;
- д) възможно участие на трета държава, международна организация или гражданин на трета държава във финансирането или управлението на съвместното предприятие;
- е) предоставяне на едно или повече от предимствата, посочени в приложение III към настоящия договор.

Комисията прилага подробен доклад относно проекта като цяло.

Член 47

Съветът, сезиран от Комисията, може да поиска от последната да му предостави такава допълнителна информация или да осъществи такива по-нататъшни проучвания, каквито Съветът сметне за необходими.

Ако Съветът, който приема решение с квалифицирано мнозинство, счита че проектът, изпратен му от Комисията с отрицателно становище трябва въпреки това да бъде осъществен, Комисията е длъжна да изпрати на Съвета предложенията и подробния доклад, посочен в член 46.

Когато становището на Комисията е положително или в случая, посочен в предходната алинея, Съветът приема решения с квалифицирано мнозинство по всяко от предложенията на Комисията.

Съветът взема решение с единодушие във връзка с:

- а) участието на Общността във финансирането на съвместно предприятие;
- б) участие на трета държава, международна организация или гражданин на трета държава във финансирането или в управлението на съвместното предприятие.

Член 48

Съветът може, по предложение на Комисията с единодушие да реши по отношение на всяко от съвместните предприятия да бъде приложено някое или всички предимства, посочени в приложение III към настоящия договор; всяка държава-членка от своя страна е длъжна да осигури предоставянето на тези предимства.

Съветът може, в съответствие със същата процедура, да определи условията, на които подлежи предоставянето на тези предимства.

Член 49

Съвместните предприятия се учредяват с решение на Съвета.

Всяко съвместно предприятие е юридическо лице.

Във всяка държава-членка то притежава най-широката правосубектност, предоставена на юридическите лица съгласно съответните национални законодателства; в частност, то може да придобива и да се разпорежда с движима и недвижима собственост и да бъде страна по съдебни дела.

Освен ако не е предвидено друго в настоящия договор или в устава му, всяко съвместно предприятие е подчинено на правилата, които се прилагат по отношение на промишлените и търговски предприятия; уставът може субсидиарно да се позовава на националното законодателство на държавите-членки.

Освен в случаите, когато са предоставени компетенции на Съда на Европейския съюз, в съответствие с настоящия договор споровете, които касаят съвместни предприятия, се решават от съответните компетентни национални съдилища.

Член 50

Когато е необходимо уставите на съвместните предприятия се изменят в съответствие със специалните разпоредби, които те предвиждат за тази цел.

Въпреки това тези изменения не могат да влязат в сила, докато не бъдат одобрени от Съвета в съответствие с процедурата, предвидена в член 47, по предложение на Комисията.

Член 51

Комисията е отговорна за изпълнението на всички решения на Съвета, отнасящи се до учредяването на съвместните предприятия, докато бъдат създадени органите, отговорни за функционирането на тези предприятия.

ГЛАВА VI

Снабдяване

Член 52

1. Снабдяването с руди, суровини и специални делящи се материали се осъществява в съответствие с разпоредбите на настоящата глава, съгласно принципа за равен достъп до ресурсите и осъществяването на обща политика за снабдяване.
2. За тази цел и при условията, предвидени в настоящата глава:
  - а) се забраняват всички действия, които имат за цел да осигурят привилегирована позиция за някои от потребителите;
  - б) създава се Агенция, която има право на избор спрямо руди, суровини и специални делящи се материали, произведени на територията на държавите-членки, както и изключителното право да сключва договори, отнасящи се до доставка на руди, суровини и специални делящи се материали, които идват от или извън Общността.

Агенцията не може при никакви условия да дискриминира потребителите на основание начина, по който те възнамеряват да използват исканите доставки, освен ако използването е незаконно или се установи, че противоречи на условията, наложени от доставчиците извън Общността по отношение на въпросните доставки.

Раздел 1

Агенция

Член 53

Агенцията се намира под контрола на Комисията, която приема директиви, чийто адресат е Агенцията, притежава право на вето върху нейните решения и назначава нейния генерален и заместник-генерален директор.

Всяко действие на Агенцията, изрично или мълчаливо, при осъществяване на нейното право на избор или на изключителното ѝ право да сключва договори за доставка, може да бъде оспорвано от заинтересованите страни пред Комисията, която взема решение в срок от един месец.

Член 54

Агенцията е юридическо лице и притежава финансова самостоятелност.

Съветът приема устава на Агенцията с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

Уставът може да бъде изменен в съответствие със същата процедура.

Уставът определя капитала на Агенцията и реда и условията, при които се извършва записването му. По-голямата част от капитала винаги трябва да принадлежи на Общността и на държавите-членки. Вноските в капитала се определят по общо съгласие между държавите-членки.

Правилата за търговското управление на дейността на Агенцията се определят в устава. Той може също да предвижда такса върху сделките, която да покрива разходите по дейността на Агенцията.

Член 55

Държавите-членки съобщават или правят необходимото за съобщаването в Агенцията на цялата информация, необходима за упражняване на правото ѝ на избор и изключителното ѝ право да сключва договори за доставка.

Член 56

Държавите-членки гарантират свободното упражняване на функциите на Агенцията на техните територии.

Те могат да създадат един или повече органи, оправомощени да представляват при отношенията им с Агенцията производителите и потребителите от неевропейски територии, намиращи се под тяхната юрисдикция.

Раздел 2

Руди, суровини и специални дялящи се материали с произход от Общността

Член 57

1. Правото на избор от страна на Агенцията обхваща:

- а) придобиване на право на ползване и употреба на материали, притежавани от Общността, при условията на глава VIII;
- б) придобиване на право на собственост във всички други случаи.

2. Агенцията осъществява правото си на избор, като сключва договори с производителите на руди, суровини и специални дялящи се материали.

При спазване на разпоредбите на членове 58, 62 и 63 всеки производител е длъжен да предложи на Агенцията руди, суровини или специални дялящи се материали, които произвежда на територията на държавите-членки, преди те да бъдат използвани, прехвърлени или складирани.

Член 58

Когато производителят осъществява няколко етапа от производството — от добиването на рудата до производството на метала включително, той може да предложи продукта на Агенцията на етапа от производството, който избере.

Същото се прилага за две или повече свързани предприятия, когато тази свързаност е била надлежно съобщена на Комисията и обсъдена от нея в съответствие с процедурата, предвидена в членове 43 и 44.

Член 59

Ако Агенцията не упражни правото си на избор по отношение на цялата или на част от продукцията, производителят:

- а) може, като използва собствени средства или въз основа на договор, да преработи или да направи необходимото за преработването на рудите, суровините и специалните дялящи се материали, при условие, че той предложи на Агенцията продукта от тази преработка;
- б) има право с решение на Комисията да продаде наличната си продукция извън Общността, при положение, че условията, които предлага не са по-благоприятни от тези, които преди това е предложил на Агенцията. От друга страна, износът на специални дялящи се материали може да се извършва само от Агенцията в съответствие с разпоредбите на член 62.

Комисията не може да предостави такова разрешение, ако получателите на доставките не предлагат всички гаранции, че общите интереси на Общността ще бъдат защитени, или ако условията на тези договори противоречат на целите на настоящия договор.

Член 60

Потенциалните потребители уведомяват периодично Агенцията за нуждите си от доставки, като посочват количествата, физичните и химични свойства, мястото на произхода им, употребата, графика на доставките и ценовите условия, които следва да съставляват условията на договора за доставка, който те желаят да сключат.

По същия начин производителите информират Агенцията за офертите, които са в състояние да представят, като посочат всички данни и в частност срока на договорите, необходими, за да могат да изготвят производствените си програми. Срокът на тези договори не може да бъде по-дълъг от десет години, освен по споразумение с Комисията.

Агенцията информира всички потенциални потребители за офертите и обема на поръчките, които е получила и ги приканва да направят поръчките си в определен срок.

Когато Агенцията получи всички поръчки, тя съобщава условията, при които може да ги изпълни.

Ако Агенцията не може да изпълни изцяло всички получени поръчки, тя разпределя доставките пропорционално на поръчките, отнасящи се до всяка оферта при спазване на разпоредбите на членове 68 и 69.

Редът и условията за балансиране между търсенето и предлагането се определят от правила на Агенцията, които изискват одобрението на Комисията.

Член 61

Агенцията се задължава да изпълнява всички поръчки, освен ако законови или материални пречки възпрепятстват изпълнението на тези поръчки.

При сключването на договор Агенцията може, като спазва разпоредбите на член 52, да поиска от потребителите да направят съответни авансови плащания или като гаранция, или с оглед улесняване изпълнението на самите дългосрочни задължения на Агенцията към производителите, необходими за изпълнението на поръчката.

Член 62

1. Агенцията упражнява правото си на избор по отношение на специалните дележащи се материали, произведени на териториите на държавите-членки с цел:

- а) да задоволи търсенето от страна на потребителите от Общността в съответствие с член 60; или
- б) сама да складира тези материали; или
- в) да изнася тези материали с разрешение на Комисията, която спазва разпоредбите на втората алинея на член 59, буква б).

2. Въпреки това, докато продължават да бъдат регулирани от разпоредбите на глава VII, тези материали, както и отпадъци, които могат да бъдат използвани, се оставят във владение на производителя:

- а) за да ги складира с разрешение на Агенцията; или
- б) да ги използва в рамките на своите собствени нужди; или

в) да ги предостави на предприятия от Общността, в рамките на техните нужди, когато за осъществяване на програма, надлежно съобщена на Комисията, тези предприятия имат пряка връзка с производителя, която няма нито за цел, нито като резултат ограничаване на производството, техническо развитие, инвестиране или неправомерно създаване на неравностойно положение между потребителите в Общността.

3. Разпоредбите на член 89, параграф 1, буква а) се прилагат за специалните делящи се материали, които са произведени на териториите на държавите-членки, и спрямо които Агенцията не е осъществила правото си на избор.

Член 63

Рудите, суровините и специалните делящи се материали, произведени от съвместни предприятия, се разпределят между потребителите в съответствие с правилата, предвидени в уставите или договорите на тези предприятия.

Раздел 3

Руди, суровини и специални делящи се материали с произход извън Общността

Член 64

Агенцията, като действа, когато е необходимо, в съответствие със сключените споразумения между Общността и трета държава или международна организация, има изключителното право при спазване на изключенията, предвидени в настоящия договор, да сключва споразумения или договори, чиято основна цел е доставката на руди, суровини или специални делящи се материали с произход извън Общността.

Член 65

Член 60 се прилага за заявленията на потребителите и договорите между потребителите и Агенцията, отнасящи се до доставката на руди, суровини или специални делящи се материали с произход извън Общността.

Въпреки това, Агенцията може да вземе решение относно географския произход на доставките, при положение че тя осигурява на потребителя условия, които са поне толкова благоприятни, колкото посочените в поръчката.

Член 66

Ако Комисията, по молба на заинтересованите потребители установи, че Агенцията не е в състояние да достави в разумен срок всички или част от заявените доставки, или че тя може да направи това само при изключително високи цени, потребителите имат право да сключват пряко договори, отнасящи се до доставки с произход извън Общността, при условие че договорите, в главните им аспекти, отговарят на условията, посочени в техните поръчки.

Това право се предоставя за срок от една година; неговият срок може да се поднови, при условие че положението, което обосновава неговото предоставяне, продължава да съществува.

Потребителите, които се ползват от правото, предвидено в настоящия член, са длъжни да съобщават на Комисията преките договори, които възнамеряват да сключат. Комисията може в срок от един месец да възрази срещу сключването на тези договори ако те противоречат на целите на настоящия договор.

Раздел 4

Цени

Член 67

Освен в случаите, когато са предвидени изключения в настоящия договор, цените се определят в резултат на балансиране между търсенето и предлагането, така както е предвидено в член 60; националните законодателства на държавите-членки не могат да противоречат на тези разпоредби.

Член 68

Забраняват се практиките на ценообразуване, които биха имали за цел да осигурят привилегирована позиция на някои потребители в нарушение на принципа за равен достъп, предвиден в разпоредбите на настоящата глава.

Ако Агенцията установи, че такива практики се прилагат, тя уведомява Комисията за това.

Комисията може, ако приеме констатациите за основателни, да определи отново за спорните оферти цени в размер, съвместим с принципа за равен достъп.

Член 69

Съветът може да определя цените, като приема решение с единодушие, по предложение на Комисията.

Когато Агенцията, в съответствие с член 60, определя условията, при които могат да бъдат изпълнени поръчките, тя може да предложи на потребителите, които са направили поръчка, да бъдат уеднаквени цените.

Раздел 5

Разпоредби относно политиката на снабдяване

Член 70

В рамките, предвидени от бюджета на Общността, Комисията може, при определени от нея условия да окаже финансова подкрепа на програмите за проучвания на териториите на държавите-членки.

Комисията може да отправя препоръки до държавите-членки с оглед на развитието на проучванията и експлоатацията на рудните находища.

Държавите-членки са длъжни да внасят ежегодно в Комисията доклад за развитието на проучванията и производството, възможните резерви и инвестициите в минното дело, които са били направени или планирани на техните територии. Докладите се внасят в Съвета заедно със становището на Комисията, в което се посочват по-конкретно действията, които са били предприети от държавите-членки във връзка с препоръките, отправени до тях в съответствие с предходната алинея.

Ако след като е бил сезиран от Комисията, Съветът установи с квалифицирано мнозинство, че макар перспективите за добива да изглеждат икономически обосновани в дългосрочен план, осъществените проучвания и експлоатацията на мините продължават да бъдат пазарно неадекватни, съответната държава-членка, докато не е преодоляла тази ситуация, ще се счита, че се е отказала както за себе си, така и за своите граждани от правото на равен достъп до други източници за снабдяване в Общността.

Член 71

Комисията отправя всички подходящи препоръки до държавите-членки относно разпоредбите за приходите или за минното дело.

Член 72

Агенцията може да създаде необходимите търговски запаси от материала, който е в наличност в или извън Общността, за да улесни снабдяването или текущите доставки на Общността.

Комисията може, когато е необходимо, да реши да създаде запаси за извънредни ситуации. Редът и условията на финансиране за създаването на такива запаси се одобрява от Съвета, който взема решение с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията.

Раздел 6

Специални разпоредби

Член 73

Когато споразумение или договор между държава-членка, лице или предприятие, от една страна и трета държава, международна организация или гражданин на трета държава, от друга, предвижда наред с другото доставка на стоки, които попадат в обхвата на компетентността на Агенцията, е необходимо предварителното съгласие от Комисията за сключването или за подновяването на това споразумение или договор, доколкото се отнася до доставката на стоките.

Член 74

Комисията може да изключва прилагането на разпоредбите на настоящата глава по отношение на прехвърлянето, вноса или износа на малки количества руди, суровини или специални дялящи се материали, които обикновено се използват в изследванията.

Агенцията се уведомява за всяко прехвърляне, внос или износ, осъществявано по силата на тази разпоредба.

Член 75

Разпоредбите на настоящата глава не се прилагат за задължения, свързани с обработката, преработването или получаването на руди, суровини или специални дялящи се материали, които са поети от:

- а) няколко лица или предприятия, когато материалът следва да бъде върнат на лицето или предприятието, след като е бил обработен, преработен или получен; или
- б) лице или предприятие, международна организация, гражданин на трета държава, когато материалът е бил обработен, преработен или получен извън Общността, и впоследствие е бил върнат на съответното лице или организация; или
- в) лице или предприятие, международна организация, гражданин на трета държава, когато материалът е бил обработен, преработен или получен в Общността и впоследствие е бил върнат или на първоначалната организация, или на гражданин, или на друг получател, който по подобен начин се намира извън Общността и е бил посочен от тази организация или гражданин.

Въпреки това заинтересованите лица или предприятия трябва да уведомяват Агенцията за съществуването на такива задължения, а веднага след подписването на договорите — за количеството на материала, който е предмет на тези движения. Комисията може да предотврати изпълнението на задълженията, посочени в буква б), ако счита че преработването или получаването не могат да се осъществят ефективно и безопасно без претърпяване на загуба на материал във вреда на Общността.

Материалите, за които се отнасят тези задължения подлежат на териториите на държавите-членки на мерки за контрол, предвидени в глава VII. Въпреки това, разпоредбите на глава VIII не се прилагат спрямо специалните дялящи се материали, за които се отнасят задълженията, посочени в буква в).

Член 76

По инициатива на държава-членка или на Комисията и в частност, когато непредвидени обстоятелства създават ситуация на всеобщ недостиг, Съветът може с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, да измени разпоредбите на настоящата глава. Комисията е длъжна да проучва всяко искане, направено от държава-членка.

След седем години, считано от 1 януари 1958 г., Съветът може да потвърди тези разпоредби в тяхната цялост. При липса на потвърждение се приемат нови разпоредби, свързани с предмета на настоящата глава, в съответствие с процедурата, предвидена в предходната алинея.

ГЛАВА VII

Контрол на сигурността

Член 77

В съответствие с разпоредбите на тази глава Комисията трябва да се увери, че на територията на държавите-членки:

- а) не се отклоняват рудите, ресурсите и специалните дялящи се материали от предназначенията им употреба, така както е декларирана от потребителите;
- б) се изпълняват разпоредбите, отнасящи се до снабдяването и всички специални задължения, свързани с контрола, поети от Общността съгласно споразумение, сключено с трета държава или международна организация.

Член 78

Всеки, който създава или работи със съоръжения за производство, отделяне или друго използване на суровини или на специални дялящи се материали, или за обработка на отработени ядрени горива, е длъжен да декларира пред Комисията основните технически характеристики на съоръженията, доколкото съществуването на информация за тези характеристики е необходима за постигането на целите, предвидени в член 77.

Комисията трябва да одобри технологиите, които се използват за химическа обработка на отработените материали, доколкото това е необходимо за осъществяването на целите, предвидени в член 77.

Член 79

Комисията изисква съхраняването на производствените документи и тяхното представяне с цел да се даде възможност за отчитане на рудите, суровините и специалните дялящи се материали, които са били използвани или произведени. Същото изискване се прилага и в случай на транспортиране на суровини и на специалните дялящи се материали.

Онези, за които се отнасят тези изисквания, уведомяват органите на съответната държава-членка за всички съобщения, които правят до Комисията, в съответствие с член 78 и с първа алинея на настоящия член.

Характерът и обхватът на изискванията, посочени в първа алинея на настоящия член, се определят в регламент, изготвен от Комисията и одобрен от Съвета.

Член 80

Комисията може да изисква всеки излишък на специални дялящи се материали, оползотворени или добити като странични продукти, които не се използват, или не са готови за ползване, да бъдат поставени на склад в Агенцията или в други складове, които са или могат да бъдат контролирани от Комисията.

Специалните дялящи се материали, депонирани по този начин, трябва да се върнат незабавно на заинтересованите лица, по тяхно искане.

Член 81

Комисията може да изпрати инспектори на териториите на държавите-членки. Преди изпращането на инспектор с неговата първа мисия на територията на държава-членка, Комисията се консултира със съответната държава; тази консултация следва да бъде достатъчна, с оглед всички бъдещи мисии на този инспектор.

При предоставянето на документ, удостоверяващ това им качество, инспекторите имат по всяко време достъп до всички места и данни и до всички лица, които поради своята професия боравят с материали, оборудване или съоръжения, които подлежат на предвидения в настоящата глава контрол, доколкото това е необходимо за контрола на рудите, суровините и специалните делящи се материали, и за да се гарантира спазването на разпоредбите на член 77. Ако заинтересована държава поиска това, назначените от Комисията инспектори се придружават от представители на органите на тази държава, при условие че инспекторите не са забавяни или възпрепятствани поради това при осъществяването на техните задължения.

Ако при осъществяването на контрола се срещне съпротива, Комисията е длъжна да поиска от председателя на Съда на Европейския съюз да приеме разпореждане, чрез което да се гарантира, че контролът ще се извърши принудително. Председателят на Съда на Европейския съюз се произнася в тридневен срок

Ако забавянето създава опасност, самата Комисия може да издаде писмено разпореждане под формата на решение да се пристъпи към извършването на контрола. Това разпореждане се представя незабавно на председателя на Съда на Европейския съюз за последващо одобрение.

След издаване на разпореждането или решението органите на съответната държава осигуряват достъпа на инспекторите до местата, посочени в разпореждането или решението.

Член 82

Инспекторите се назначават от Комисията.

Те отговарят за получаването и проверката на документите, посочени в член 79. Те докладват за всяко нарушение на Комисията.

Комисията може да приеме директива, която призовава съответната държава-членка да предприеме в срока, определен от Комисията, всички необходими мерки, за да се прекрати установеното нарушение; тя информира Съвета за това.

Ако държава-членка не се съобрази с директивата на Комисията в определения срок, Комисията или всяка друга заинтересована държава-членка могат, чрез дерогация от членове 258 и 259 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да сезират незабавно Съда на Европейския съюз.

Член 83

1. В случай на нарушение от страна на лица или предприятия на задълженията, наложени им в настоящата глава, Комисията може да налага санкции спрямо тези лица или предприятия.

Тези санкции по реда на тяхната строгост са:

- а) предупреждение;
- б) отмяна на специални предимства като финансова или техническа помощ;
- в) поставяне на предприятието за срок, не по-дълъг от четири месеца под управлението на лице или съвет, определен с общо съгласие между Комисията и държавата, под чиято юрисдикция попада предприятието;
- г) цялостно или частично отнемане на суровините или специалните дялящи се материали;

2. Решенията, взети от Комисията в осъществяване на предходния параграф, които изискват предаването на материали, подлежат на принудително изпълнение. Те могат да бъдат изпълнявани на териториите на държавите-членки, в съответствие с член 164.

Като изключение от разпоредбите на член 157, апелативните жалби, подадени пред Съда на Европейския съюз срещу решенията на Комисията, които налагат някоя от санкциите, предвидени в предходния параграф, имат суспензивно действие. Въпреки това Съдът на Европейския съюз може, по искане на Комисията или на държава-членка, да разпореди незабавното изпълнение на решението.

Защитата на накърнените интереси трябва да се гарантира чрез подходяща правна процедура.

3. Комисията може да отправя препоръки до държавите-членки, отнасящи се до закони и подзаконовни актове, които са предназначени да осигурят изпълнение на тяхна територия на задълженията, произтичащи от настоящата глава.

4. Държавите-членки са длъжни да осигурят изпълнението на санкциите и когато това е необходимо, отстраняването на нарушенията от онези, които са ги извършили.

Член 84

При извършването на контрола не се прави разграничение, основаващо се на предназначението, определено на рудите, суровините и специалните дялящи се материали.

Обхватът, редът и условията на контрола, както и правомощията на органите, които отговарят за контрола, са съобразени с постигането на целите, предвидени в настоящата глава.

Контролът не може да обхваща материали, които са предназначени за нуждите на отбраната, и които за тази цел са в процес на специална обработка, или които след като са били обработени по такъв начин, са били поставени или складираны във военна база, в съответствие с оперативен план.

Член 85

Когато нови обстоятелства изискват това, редът и условията за прилагането на контрола, предвидени в настоящата глава, могат да бъдат приведени в съответствие с тези обстоятелства по инициатива на държава-членка или на Комисията от Съвета, който се произнася с единодушие по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент. Комисията е длъжна да разгледа всяка такава молба, отправена от държава-членка.

ГЛАВА VIII

Режим на собственост

Член 86

Специалните дялящи се материали са собственост на Общността.

Правото на собственост на Общността се разпростира върху всички специални дялящи се материали, които се произвеждат или внасят от държава-членка, лице или предприятие, и които подлежат на контрола на сигурността, предвиден в глава VII.

Член 87

Държавите-членки, лицата или предприятията имат неограничено право на използване и употреба на специални дялящи се материали, които са в тяхно владение на законно основание, при спазване на задълженията, налагани им от настоящия договор, в частност на онези, отнасящи се до контрола на сигурността, правото на избор, предоставено на Агенцията, и до здравеопазването и безопасността.

Член 88

Агенцията има специална сметка на името на Общността, наречена „Сметка за специални дялящи се материали“.

Член 89

1. В сметката за специални дялящи се материали:
  - а) стойността на специалните дялящи се материали, оставени във владение, или предоставени на разположение на държава-членка, лице или предприятие, се отчита като кредит по сметката на Общността и като дебит по сметката на тази държава-членка, лице или предприятие;
  - б) стойността на специалните дялящи се материали, които се произвеждат или внасят от държава-членка, лице или предприятие, и стават собственост на Общността се отчита като дебит по сметката на Общността и като кредит по сметката на тази държава-членка, лице или предприятие. Аналогична статия се съставя и когато държава-членка, лице или предприятие върне на Общността специалните дялящи се материали, които са оставени във владение или предоставени на разположение на тази държава, лице или предприятие преди това.

2. Измененията в стойността, засягащи количествата специални дележащи се материали за счетоводни цели се отчитат по такъв начин, че да не могат да доведат до загуба или печалба за Общността. Всяка загуба или печалба се понася от или предоставя на владелеца.
3. Балансите, които се получават от посочените по-горе операции, стават изискуеми веднага при поискване от кредитора.
4. Когато Агенцията осъществява сделки за собствена сметка, тя, за целите на настоящата глава, се счита за предприятие.

Член 90

Когато нови обстоятелства изискват това, разпоредбите на настоящата глава относно правото на собственост на Общността могат, по искане на държава-членка или Комисията да бъдат привеждани в съответствие с тези обстоятелства от Съвета, който действа с единодушие, по предложение на Комисията, след като се консултира с Европейския парламент. Комисията е длъжна да разгледа всяко искане, направено от държава-членка.

Член 91

Режимът на собственост, приложим за всички останали вещи, материали и активи, които не са обект на правото на собственост на Общността съгласно настоящата глава, се определя от законодателството на всяка държава-членка.

ГЛАВА IX

Общ ядрен пазар

Член 92

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат за стоките и продуктите, посочени в списъците, съставляващи приложение IV към настоящия договор.

Тези списъци, по искане на Комисията или на държава-членка могат да бъдат изменяни от Съвета по предложение на Комисията.

Член 93

Държавите-членки забраняват помежду си всякакви мита върху вноса и износа, или таксите с равностоен на мито ефект, както и всички количествени ограничения върху вноса и износа по отношение на:

- а) продуктите в списъци А¹ и А²;
- б) продуктите от списък Б, ако са включени в обща митническа тарифа и са придружени от сертификат, издаден от Комисията, удостоверяващ предназначението им за ядрени цели.

Въпреки това, неевропейските територии, намиращи се под юрисдикцията на държава-членка, могат да продължават да прилагат вносни и износни мита или такси с равностоен на мито ефект, когато те имат преди всичко фискален характер. Ставките и режимът на тези мита и такси не могат да бъдат основание за дискриминация спрямо тази държава и останалите държави-членки.

Членове 94 и 95

(отменени)

Член 96

Държавите-членки премахват всички ограничения, основаващи се на гражданство за достъп на граждани на държава-членка до квалифицирана работа в областта на ядрената енергетика, при спазване на ограниченията, произтичащи от основните изисквания за обществен ред, обществена сигурност и обществено здраве.

След консултации с Европейския парламент Съветът, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, която предварително иска становището на Икономическия и социален комитет, може да приема директиви във връзка с реда и условията за прилагането на настоящия член.

Член 97

Никакви ограничения, основаващи се на гражданство, не могат да бъдат прилагани по отношение на физически или юридически лица, публични или частни, които се намират под юрисдикцията на държава-членка, когато те желаят да участват в строителството на ядрени съоръжения с изследователски или промишлен характер в Общността.

Член 98

Държавите-членки вземат всички необходими мерки с цел улесняване сключването на застрахователни договори, покриващи ядрен риск.

Съветът, след консултации с Европейския парламент, приема с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, която иска предварително становището на Икономическия и социален комитет, директиви за реда и условията за прилагането на настоящия член.

Член 99

Комисията може да отправя всякакви препоръки за улесняване на движението на капитала, който е предназначен да финансира производствата, посочени в приложение II към настоящия договор.

Член 100

(отменен)

ГЛАВА X

Външни отношения

Член 101

Общността може, в рамките на своите правомощия, да поема задължения чрез сключване на споразумения или договори с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава.

Тези споразумения или договори се договарят от Комисията в съответствие с директивите на Съвета; те се сключват от Комисията с одобрението на Съвета, който се произнася с квалифицирано мнозинство.

Споразуменията или договорите, чието прилагане не изисква действие от страна на Съвета и може да бъде осигурено в рамките на съответния бюджет, се договарят и сключват от Комисията; като тя се задължава да информира Съвета за това.

Член 102

Споразуменията или договорите, сключвани с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава, по които освен Общността са страни и една или повече държави-членки, могат да влязат в сила само след като Комисията е била уведомена от всички заинтересовани държави-членки, че тези споразумения или договори са станали приложими, в съответствие с разпоредбите на тяхното национално законодателство.

Член 103

Държавите-членки са длъжни да съобщават на Комисията за проектоспоразуменията или проектодоговорите с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава, когато тези споразумения или договори се отнасят до въпроси, включени в приложното поле на настоящия договор.

Ако проектодоговорът или проектоспоразумението съдържат клаузи, които препятстват прилагането на настоящия договор, Комисията в рамките на един месец от получаване на съобщението е длъжна да съобщи на съответната държава-членка своите коментари.

Държавата може да сключи предложеното споразумение или договор само след като е удовлетворила възраженията на Комисията или се е съобразила с постановеното по спешност решение на Съда на Европейския съюз по молба на тази държава, относно съвместимостта на предложените клаузи с разпоредбите на настоящия договор. Молбата може да бъде отправена до Съда на Европейския съюз по всяко време, след като държавата е получила коментарите на Комисията.

Член 104

Нито едно лице или предприятие, което сключва или подновява договор или споразумение с трета държава, с международна организация или с гражданин на трета държава след 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави, след дата на тяхното присъединяване не може да се позовава на това споразумение или договор, с цел да избегне изпълнението на задължения, произтичащи за него по настоящия договор.

Всяка държава-членка е длъжна да вземе такива мерки, каквито счита за необходими, с цел да съобщава на Комисията, по нейно искане, цялата информация, отнасяща се до споразумения и договори, попадащи в приложното поле на настоящия договор, сключени след датите, посочени в предходната алинея, от лице или предприятие с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава. Комисията може да поиска да се извърши такова съобщаване само за да се провери, че тези споразумения или договори не съдържат клаузи, които пречат прилагането на настоящия договор.

По молба на Комисията Съдът на Европейския съюз се произнася относно съвместимостта на тези споразумения или договори с разпоредбите на настоящия договор.

Член 105

Разпоредбите на настоящия договор не се противопоставят на изпълнението на споразумения или договори, които са сключени преди 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави, преди датата на тяхното присъединяване от държава-членка, лице или предприятие с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава, когато тези споразумения или договори са били съобщени на Комисията не по-късно от тридесет дни след посочените дати.

Не може да се извършва позоваване на споразумения или договори, сключени между 25 март 1957 г. и 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави, между датата на подписването на акта за присъединяване и датата на тяхното присъединяване, от лице или предприятие с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава, като основание за неизпълнение на настоящия договор, ако по мнение на Съда на Европейския съюз, произнесъл се по молбата на Комисията, една от основните причини на която и да е от страните при сключването на договора или споразумението е било намерението да се заобиколят разпоредбите на настоящия договор.

Член 106

Държавите-членки, които преди 1 януари 1958 г. или, за присъединяващите се държави, преди датата на тяхното присъединяване са сключили споразумения с трети държави, които предвиждат сътрудничество в областта на ядрената енергетика, се задължават да започнат съвместно с Комисията необходимите преговори с тези трети държави с оглед да се осигури, доколкото това е възможно, правата и задълженията, възникващи от такива споразумения да бъдат поети от Комисията.

Всяко ново споразумение, постигнато в резултат на тези преговори изисква съгласието на държавата-членка или членки, които са подписали споменатите по-горе споразумения, както и одобрение от Съвета, който се произнася с квалифицирано мнозинство.

ДЯЛ ТРЕТИ

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА I

Прилагане на някои разпоредби от Договора за Европейския съюз и от Договора за функционирането на Европейския съюз

Член 106а

1. Член 7, членове 13-19, член 48, параграфи 2 — 5 и членове 49 и 50 от Договора за Европейския съюз, член 15, членове 223 — 236, членове 237 — 244, член 245, членове 246 — 270, членове 272, 273 и 274, членове 277 — 281, членове 285 — 304, членове 310 — 320, членове 322 — 325 и членове 336, 342 и 344 от Договора за функционирането на Европейския съюз, както и Протоколът относно преходните разпоредби се прилагат към настоящия договор.
2. В рамките на настоящия договор позоваванията на Съюза, на „Договора за Европейския съюз“, на „Договора за функционирането на Европейския съюз“ или на „Договорите“ в посочените в параграф 1 разпоредби, както и тези на протоколите, приложени към тези договори и към настоящия договор следва да се четат съответно като позовавания на Европейската общност за атомна енергия и на настоящия договор.
3. Разпоредбите на Договора за Европейския съюз и на Договора за функционирането на Европейския съюз не дерогират разпоредбите на настоящия договор.

ГЛАВА II

Институции на Общността

Раздел 1

Европейски парламент

Членове 107 — 114

(отменени)

Раздел 2

Съвет

Членове 115 — 123

(отменени)

Раздел 3

Комисия

Членове 124 — 133

(отменени)

Член 134

1. Към Комисията се създава Научен и технически комитет с консултативен характер.

С комитета се осъществяват задължително консултации, когато настоящият договор предвижда това. С комитета може да се осъществяват консултации във всички случаи, когато Комисията смята това за подходящо.

2. Комитетът се състои от четиридесет и двама членове, назначени от Съвета след консултации с Комисията.

Членовете на комитета се назначават в лично качество за срок от пет години. Техният мандат може да бъде подновяван. Те не могат да бъдат обвързани от никакъв задължителен мандат.

Научният и технически комитет избира всяка година председател и бюро измежду своите членове.

Член 135

Комисията може да осъществява всякакви консултации и да създава проучвателни групи за изпълнението на нейните задачи.

Раздел 4

Съд на Европейския съюз

Членове 136 — 143

(отменени)

Член 144

Единствено Съдът на Европейския съюз е компетентен да разглежда:

- а) делата, заведени в съответствие с член 12, за определяне на подходящи условия за предоставяне от страна на Комисията на лицензии и подлицензии;
- б) делата, заведени от лица или предприятия срещу санкциите, които са им наложени в съответствие с член 83.

Член 145

Ако Комисията счита, че лице или предприятие, спрямо което не се прилагат разпоредбите на член 83, е извършило нарушение на настоящия договор, тя поканва държавите-членки, които имат юрисдикция над това лице или предприятие, да осигурят налагането на санкции за нарушение, в съответствие с тяхното национално право.

Ако съответната държава не се съобрази с тази покана в срока, определен от Комисията, последната може да подаде иск пред Съда на Европейския съюз, за да бъде установено нарушението, в което лицето или предприятието са обвинени.

Членове 146 — 156

(отменени)

Член 157

Подадените до Съда на Европейския съюз иски не нямат суспензивно действие. Въпреки това Съдът на Европейския съюз може, ако счита, че обстоятелствата го изискват, да постанови спиране на изпълнението на оспорвания акт.

Членове 158 — 160

(отменени)

Раздел 5

Сметна палата

Членове 160a — 160в

(отменени)

ГЛАВА III

Разпоредби общи за няколко институции

Членове 161 — 163

(отменени)

Член 164

Принудителното изпълнение се регулира от разпоредбите на гражданския процес, които са в сила в държавата, на територията на която то се осъществява. Разпореждането за изпълнение се прилага към решението без допълнителен контрол, освен за автентичност на решението, от страна на националния орган, определен за тази цел от правителството на всяка държава-членка и за който то уведомява Комисията, Съда на Европейския съюз и Арбитражния комитет, създаден съгласно член 18.

Когато тези формалности бъдат изпълнени по молба на заинтересованата страна, последната може да пристъпи към принудително изпълнение в съответствие с националното законодателство, като отнесе въпроса пряко до компетентния орган.

Принудителното изпълнение може да бъде временно спряно само по решение на Съда на Европейския съюз. Въпреки това, съдилищата в съответната държава са компетентни да се произнасят по жалби относно правомерността на изпълнението.

ГЛАВА IV

Икономически и социален комитет

Членове 165 — 170

(отменени)

ДЯЛ ЧЕТВЪРТИ

ОСОБЕНИ ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Член 171

1. За всяка финансова година се съставят прогнози за приходите и разходите на Общността, с изключение на тези за Агенцията и съвместните предприятия, и тези приходи и разходи се отразяват или в оперативния бюджет, или в бюджета за изследвания и инвестиции.

Приходите и разходите по бюджета трябва да бъдат балансирани.

2. Приходите и разходите на Агенцията, която функционира в съответствие с търговските принципи, се отнасят в специална сметка.

Начинът за прогнозиране, осъществяване и контрол на тези приходи и разходи се определя във финансовите регламенти, приети в съответствие с член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз, като се взема предвид устава на Агенцията.

3. Прогнозите за приходите и разходите, заедно с оперативните отчети и баланса на съвместните предприятия за всяка финансова година се предоставят на Комисията, Съвета и Европейския парламент, в съответствие с уставите на тези предприятия.

Член 172

1. (отменен)

2. (отменен)

3. (отменен)

4. Заемите за финансиране на изследванията или инвестициите се сключват при условия, определени от Съвета, по начина, предвиден в член 314 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Общността може да взема заеми на капиталовите пазари в държава-членка или при спазване на разпоредбите, приложими при вътрешни емисии, или ако в държавата-членка няма такива разпоредби, след като съответната държава-членка и Комисията са обсъдили заедно този въпрос и са постигнали съгласие относно предлагания заем.

Компетентните органи в съответната държава-членка могат да откажат да дадат своето официално съгласие, само ако са налице основателни опасения за сериозни смущения на капиталовия пазар в тази държава.

Членове 173 — 173 А

(отменени)

Член 174

1. Разходите, посочени в оперативния бюджет за дейността, включват по-специално:
  - а) административните разходи;
  - б) разходите, отнасящи се до контрола на безопасността, до здравеопазването и безопасността;
2. Разходите, посочени в бюджета за изследвания и инвестиции, включват по-специално:
  - а) разходи, отнасящи се до осъществяването на програмата на Общността за научни изследвания;
  - б) всякакво участие в капитала на Агенцията и в нейните разходи за инвестиции;
  - в) разходи, отнасящи се до оборудването на центрoвете за обучение;
  - г) участие в съвместни предприятия или в някои съвместни дейности.

Член 175

(отменен)

Член 176

1. При спазване на ограниченията, произтичащи от програмите или решенията, свързани с разходите, които в съответствие с настоящия договор изискват единодушното одобрение на Съвета, отделените средства за изследователска дейност и инвестиции включват:
  - а) средства, отпуснати за посрещане на финансови ангажименти, които обхващат един транш, съставляват отделна единица и образуват единно цяло;
  - б) средства, отпуснати за извършване на плащания, представляващи максималния размер, платим всяка година във връзка със задълженията, поети в съответствие с буква а).
2. Графикът на плащанията на заделените средства за посрещане на финансови ангажименти и извършване на плащанията се включва като приложение към съответния проектобюджет, предложен от Комисията.

3. Отпуснатите суми за изследвания и инвестиции се класифицират в различни глави, които обхващат съответните разходи в съответствие с техния вид или предназначение и доколкото това е необходимо, се детайлизират въз основа на регламентите, приети в изпълнение на член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. Разрешените, но неизползвани заделени средства за извършване на плащания се прехвърлят за следващата финансова година, по решение на Комисията, освен ако Съветът не е решил друго.

Членове 177 — 181

(отменени)

Член 182

1. Комисията може, при условие че уведоми компетентните органи на съответните държави-членки, да прехвърли във валутата на една от държавите-членки своите авоари, които държи във валута на друга държава-членка, доколкото това е необходимо за използването им за целите, които попадат в обхвата на настоящия договор. Комисията е длъжна да избягва, доколкото е възможно, осъществяването на такива прехвърляния, ако тя притежава пари в брой или ликвидни средства във валутите, от които се нуждае.

2. Комисията контактува с всяка държава-членка посредством орган, определен от съответната държава. При осъществяването на финансовите операции Комисията използва услугите на емисионната банка на съответната държава-членка или на друга финансова институция, одобрена от тази държава.

3. Що се отнася до разходите, които Общността следва да извърши във валутите на трети страни, Комисията, преди окончателното приемане на бюджетите, внася в Съвета програмата, която да посочва очаквания приход и разход в различните валути.

Програмата се одобрява от Съвета с квалифицирано мнозинство. Тя може да бъде изменена в течение на финансовата година в съответствие със същата процедура.

4. Държавите-членки снабдяват Комисията с валути на трети държави, които са необходими за осъществяването на разходите, предвидени в програмата, посочена в параграф 3, в съответствие със скалите на разпределение, посочени в член 172. Количествата, получени от Комисията във валути на трети страни, се прехвърлят на държавите-членки в съответствие със същите скали.

5. Комисията може свободно да разполага с всякакви количества валута на трети държави, получена от заеми, които тя е предоставила на тези държави.

6. Съветът може, с единодушие, по предложение на Комисията, да приложи изцяло или отчасти спрямо Агенцията и съвместните предприятия режима на обмен на валута, предвиден в предходните параграфи и в зависимост от конкретния случай да приспособи тези мерки към техните текущи нужди.

*Членове 183 и 183 А**(отменени)*

ДЯЛ ПЕТИ

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ*Член 184*

Общността притежава юридическа правосубектност.

Член 185

Във всяка от държавите-членки Общността притежава най-широката правосубектност, предоставена на юридическите лица, съгласно националните законодателства; тя може в частност да придобива и да се разпорежда с движима и недвижима собственост и да бъде страна по съдебни производства. За тази цел Общността се представлява от Комисията.

*Член 186**(отменен)**Член 187*

Комисията може, в рамките и при условията, приети от Съвета в съответствие с разпоредбите на настоящия договор, да събира всякаква информация и да осъществява всякакви проверки, които са необходими за изпълнението на възложените ѝ задачи.

Член 188

Договорната отговорност на Общността се урежда от правото, приложимо по отношение на съответния договор.

В случай на извъндоговорна отговорност, Общността в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите-членки, трябва да поправи вредите, причинени от нейни институции или служители при изпълнението на техните задължения.

Личната отговорност на служителите към Общността се регулира от разпоредбите, съдържащи се в Правилника за длъжностните лица или в Условията за работа, които се прилагат по отношение на тях.

Член 189

Седалището на институциите на Общността се определя по общо съгласие между правителствата на държавите-членки.

*Член 190**(отменен)*

Член 191

На територията на държавите-членки Общността се ползва с привилегиите и имунитетите, необходими за изпълнение на задачите ѝ при предвидените в Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз условия.

Член 192

Държавите-членки вземат всички подходящи мерки, било общи или специални, за да осигурят изпълнението на задълженията, възникващи от настоящия договор, или от действие, предприето от институциите на Общността. Те са длъжни да действат за постигането на целите на Общността.

Те се въздържат от каквато и да било мярка, която би могла да застраши постигането на целите на настоящия договор.

Член 193

Държавите-членки се задължават да не уреждат споровете, отнасящи се до тълкуването или прилагането на настоящия договор, по начини различни от тези, предвидени в него.

Член 194

1. Членовете на институциите на Общността, членовете на комитетите, длъжностните лица и другите служители на Общността, и всички други лица, които поради своите функции или своите публични или лични контакти с институциите, или със съоръженията на Общността, или със съвместните предприятия, са призвани да придобиват или получават съобщаване на всякакви факти, сведения, информация, документи или обекти, които са обхванати от системата за сигурност, в съответствие с разпоредби, приети от държава-членка или от институция на Общността, са длъжни, дори и след прекратяването на изпълнението на такива функции или контакти, да ги пазят в тайна от всяко лице, което не е оправомощено за това или от широката публика.

Всяка държава-членка счита нарушението на това задължение като засягащо правилата ѝ за секретност и като попадащо, както по отношение на същността, така и по отношение на юрисдикцията, в приложното поле на законодателството, отнасящо се до действия, които са в ущърб на сигурността на държавата, или до разкриване на професионални тайни. Тази държава-членка, по молба на заинтересованата държава-членка или на Комисията, преследва извършителя на такова нарушение в рамките на нейната юрисдикция.

2. Всяка държава-членка съобщава на Комисията всички разпоредби, уреждащи в рамките на нейните територии класификацията и секретността на информацията, сведенията, документите или обектите, намиращи се в приложното поле на настоящия договор.

Комисията осигурява съобщаването на тези разпоредби на останалите държави-членки.

Всяка държава-членка предприема всички подходящи мерки, за да улесни постепенното създаване на единна и всеобхватна система за сигурност. Комисията може, след като се консултира със заинтересованите държави-членки, да приема препоръки за тази цел.

3. Институциите на Общността, техните съоръжения, а също и съвместните предприятия са длъжни да прилагат разпоредбите относно системата за сигурност, която е в сила на територията, на която е разположено всяко едно от споменатите образувания.

4. Всяко разрешение, предоставяно от институция на Общността или от държава-членка на лице, което осъществява своята дейност в приложното поле на настоящия договор, за достъп до факти, информация, документи или обекти, които се отнасят до приложното поле на настоящия договор и са включени в система за сигурност, се признава от всяка друга институция или всяка друга държава-членка.

5. Разпоредбите на настоящия член не изключват прилагането на специални разпоредби, произтичащи от споразумения, сключени между държава-членка и трета държава, или международна организация.

Член 195

Институциите на Общността, Агенцията и съвместните предприятия, при прилагането на настоящия договор трябва да спазват условията за достъп до руди, суровини и специални делящи се материали, които са предвидени в националните правни уредби, приети по съображения за обществен ред или за обществено здраве.

Член 196

За целите на настоящия договор, освен ако друго не е предвидено:

- а) „лице“ означава всяко физическо лице, което осъществява всички или някоя от своите дейности на териториите на държави-членки в област, определена от съответната глава на настоящия договор;
- б) „предприятие“ означава всяко предприятие или институция, която осъществява цялата своя дейност или някоя от своите дейности на териториите на държави-членки в област, определена от съответната глава на настоящия договор, независимо от това дали е нейният статус е частноправен или публичноправен.

Член 197

За целите на настоящия договор:

1. „Специални дялящи се материали“ означава плутоний-239; уран-233; уран, обогатен в уран-235 или уран-233; и всеки продукт, съдържащ един или повече от споменатите по-горе изотопи, както и такива други дялящи се материали, които биха могли да бъдат определени от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията; изразът „специални дялящи се материали“ обаче не включва суровините.
2. „Уран, обогатен в уран-235 или уран-233“ означава уран, съдържащ уран-235 или уран-233, или и двата, в количество такова, че съотношението на сбора на тези изотопи спрямо изотопа –238 е по-голямо отколкото съотношението на изотопа –235 спрямо изотопа –238, което се среща в природата.
3. „Суровини“ означава уран, съдържащ смес от изотопи, които се срещат в природата; уран, чието съдържание на уран-235 е по-малко от нормалното; торий; всеки един от споменатите по-горе материали под формата на метал, сплав, химически компонент или концентрат; всяка друга субстанция, съдържаща се в един или повече то гореспомнатите материали в такава концентрация, каквата е била уточнена от Съвета, приел решение с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията.
4. „Руди“ означава всякаква руда, съдържаща в средна концентрация, определена от Съвета, който приема решение с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, субстанции, от които определените по-горе суровини могат да бъдат получени чрез подходяща химическа или физическа обработка.

Член 198

Освен ако не е предвидено друго, настоящият договор се прилага спрямо европейските територии на държавите-членки и неевропейските територии, намиращи се под тяхна юрисдикция.

Той също така се прилага по отношение на европейските територии, за чиито външни отношения е отговорна някоя от държавите-членки.

Разпоредбите на настоящия договор се прилагат спрямо Аландските острови в съответствие с разпоредбите на Протокол № 2 относно условията на присъединяването на Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция.

Независимо от предходните алинеи:

- a) Настоящият договор не се прилага по отношение на Фарьорските острови.

Настоящият договор не се прилага по отношение на Гренландия.

- б) Настоящият договор не се прилага по отношение на Суверенните бази на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия в Кипър.
- в) Настоящият договор не се прилага по отношение на страните и отвъдморските територии, които поддържат специални отношения с Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, които не са споменати в списъка, включен в приложение II към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз.
- г) Настоящият договор се прилага по отношение на англо-нормандските острови и по отношение на остров Ман само дотолкова, доколкото е необходимо, за да се гарантира прилагането на режима, предвиден за тези острови в Договора относно присъединяването на нови държави-членки към Европейската икономическа общност и към Европейската общност за атомна енергия, подписан на 22 януари 1972 г.

(Буква д) е отменена)

Член 199

Задължение на Комисията е да осигури поддържането на необходимите отношения с органите на Организацията на обединените нации, нейните специализирани институции и на Световната търговска организация.

Комисията поддържа подходящи отношения с всички международни организации.

Член 200

Общността установява всички подходящи форми на сътрудничество със Съвета на Европа.

Член 201

Общността установява тясно сътрудничество с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, подробностите по което се определят по общо съгласие.

Член 202

Разпоредбите на настоящия договор не изключват съществуването или осъществяването на регионалните съюзи между Белгия и Люксембург или между Белгия, Люксембург и Нидерландия, доколкото целите на тези регионални съюзи не могат да бъдат постигнати посредством прилагането на настоящия договор.

Член 203

Ако действие на Общността се окаже необходимо за осъществяването на една от целите на Общността и настоящият договор не е предвидил необходимите правомощия за действие, необходими за тази цел Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, приема всички необходими разпоредби.

Членове 204 и 205

(отменени)

Член 206

Общността може да сключва с една или повече държави или международни организации споразумения за асоцииране, което се характеризира с реципрочни права и задължения, общи действия и специфични процедури.

Тези споразумения се сключват от Съвета, който действа с единодушие след консултация с Европейския парламент.

Когато тези споразумения изискват изменения в настоящия договор, измененията трябва първо да се приемат в съответствие с предвидената в член 48, параграфи 2-5 от Договора за Европейския съюз процедура.

Член 207

Протоколите, включени като приложение към настоящия договор, по общо съгласие на държавите-членки представляват неразделна част от него.

Член 208

Настоящият договор се сключва за неограничен срок.

ДЯЛ ШЕСТИ

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО НАЧАЛНИЯ ПЕРИОД

(отменен)

Членове 209 — 223

(отменени)

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 224

Настоящият договор подлежи на ратифициране от високодоговарящите се страни в съответствие с техните конституционни изисквания. Ратификационните инструменти се депозират при правителството на Италианската република.

Договорът влиза в сила на първия ден от месеца, следващ този, през който е депозиран ратификационният инструмент от последната измежду подписалите държави, която е предприела тази стъпка. Но ако депозирането е осъществено по-малко от петнадесет дни преди началото на следващия месец, настоящият договор влиза в сила от първия ден на втория месец след този на деня на депозирането.

Член 225

Настоящият договор, съставен в единствен оригинал на италиански, немски, нидерландски и френски езици, като всичките четири текста са еднакво автентични, се депозира в архивите на правителството на Италианската република, което изпраща заверено копие до всяко от правителствата на останалите държави, които са го подписали.

Съгласно Договорите за присъединяване, английският, българският, гръцкият, датският, естонският, ирландският, испанският, латвийският, литовският, малтийският, полският, португалският, румънският, словашкият, словенският, унгарският, финският, хърватският, чешкият и шведският текст на настоящия договор също са автентични.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ НА КОЕТО, долуподписаните упълномощени представители подписаха настоящия договор.

Съставено в Рим на двадесет и петия ден от месец март хиляда деветстотин петдесет и седма година.

(списъкът на подписалите не е възпроизведен)

_____

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ОБЛАСТ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА, ПОСОЧЕНА В ЧЛЕН 4 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР

I. Суровини

1. Методи за проучване и добив на основни материали (уран, торий и други продукти със специфично значение в областта на ядрената енергетика).
2. Методи за концентриране на тези материали и за превръщането им в технически чисти съединения.
3. Методи за превръщането на тези технически чисти съединения в определен вид ядрени съединения и метали.
4. Методи за превръщане и обработка на тези съединения и метали, а също и на плутоний, уран-235 или уран-233, в чист вид или заедно с тези съединения или метали, в ядрено гориво от химическата, керамичната или металургичната индустрия.
5. Методи за защита на тези елементи, съставляващи ядрено гориво срещу корозия или ерозия посредством външни реактиви.
6. Методи за производство, пречистване, обработване и запазване на други специални материали, използвани в областта на ядрената енергетика и в частност:
  - а) забавители, като тежка вода, ядрен графит, берилий и берилиев оксид;
  - б) структурни материали като цирконий (без хафний), ниобий, лантан, титан, берилий и техните оксиди, карбиди и други съединения, които могат да бъдат използвани в ядрената енергетика;
  - в) охладители като хелий, органични течности, натрий, натриево-калиеви сплави, бисмут, оловно-бисмутови сплави.
7. Метод за отделяне на изотопи:
  - а) от уран;
  - б) от материали в количества, които могат да бъдат предвидени, и които могат да бъдат използвани в производството на ядрена енергетика като литий-6, литий-7, азот-15 и бор-10;
  - в) от изотопи, използвани в малки количества за научни изследвания.

II. **Физика, приложима в ядрената енергетика**

1. Приложна теоретична физика:

- а) нискоенергийни ядрени реакции, в частност неутронно индуциращи реакции;
- б) делене на атома;
- в) взаимодействие на йонизиращото лъчение и фотоните с материята;
- г) теория на твърдото тяло;
- д) изучаване на синтеза, в частност изследване на поведението на йонизиращата плазма при действието на електромагнитите и на термодинамиката при твърде високи температури.

2. Приложна експериментална физика:

- а) същите области, както споменатите в точка 1 по-горе;
- б) изучаване на свойствата на трансурановите елементи, които са от значение в областта на ядрената енергетика.

3. Изчисления във връзка с реактора:

- а) теоретична макроскопична неутронна физика;
- б) експериментални неутронни измервания; експоненциални и критични експерименти;
- в) термодинамични изчисления и изчисления на съпротивлението на материалите;
- г) съответни експериментални измервания;
- д) кинетика на реактора, проблеми на контрола на реактора и релевантни експерименти;
- е) изчисления във връзка със защитата от радиация и релевантни експерименти.

III. **Физикохимия на реакторите**

1. Изучаване на промените във физическата и химична структура, и на промените в техническите свойства на различните материали в реакторите, причинени от:

- а) топлина;
- б) характера на веществата, с които те влизат в контакт;
- в) механични фактори.

2. Изучаване на разпадането и на други явления, предизвиквани от лъченето при:
  - а) елементите, представляващи ядрени горива;
  - б) структурните материали и охладителите;
  - в) забавителите.
3. Прилагане на аналитичната химия и аналитичната физикохимия по отношение на компонентите в реактора.
4. Физикохимия на хомогенните реактори: радиохимия, корозия.

IV. **Обработка на радиоактивния материал**

1. Метод за извличане на плутоний и на уран-233 от ядрени горива и за възможното възстановяване на урана или тория.
2. Химия и металургия на плутония.
3. Методи за извличане и химия на други трансуранови елементи.
4. Методи за извличане и химия на полезните радиоизотопи:
  - а) делящи се продукти;
  - б) радиоизотопи, получавани посредством радиация.
5. Съгъстяване и съхраняване на неизползваемите радиоактивни отпадъци.

V. **Използване на радиоизотопите**

Използване на радиоизотопите като активни елементи или изотопни индикатори в:

- а) индустрията и науката;
- б) медицината и биологията;
- в) земеделието.

VI. **Изучаване на вредните последици от радиацията върху живите организми**

1. Изучаване на откриването и измерването на вредната радиация.
2. Изучаване на адекватните превантивни и предпазни мерки, както и на съответните стандарти за безопасност.
3. Изучаване на лечението на последиците от радиацията.

VII. Оборудване

Изследванията във връзка със създаването и подобряването на оборудване, специално предназначено не само за реактори, но и за индустриални и научноизследователски съоръжения, които са необходими за дейностите, изброени по-горе. Като примери могат да бъдат посочени:

1. Следните видове механично оборудване:

- а) помпи за специални течности;
- б) топлообменници;
- в) апарати за изследвания в областта на ядрената физика, като например селектори на неутронната бързина;
- г) оборудване с дистанционно управление.

2. Следните видове електрическо оборудване:

- а) инструменти за откриването и измерването на радиацията, които в частност се използват при:
  - проучвания за минерали;
  - научни и технически изследвания;
  - контрол на реактора;
  - здравеопазването и безопасността.
- б) оборудване за контрол на реактори;
- в) ниско енергийни ускорители на частици (до 10 мегаелектронволта).

VIII. Икономически аспекти на енергийното производство

1. Сравнителни проучвания, както теоретични, така и експериментални, на различните видове реактори.
  2. Техническо и икономическо изучаване на горивните цикли.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРОМИШЛЕНИ ДЕЙНОСТИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 41 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР

1. Добив на уранова и ториева руда.
  2. Концентрация на тези руди.
  3. Химична обработка и пречистване на уранови и ториеви концентрати.
  4. Производство на ядрени горива в каквато и да е форма.
  5. Производство на елементи, представляващи ядрени горива.
  6. Производство на уранов хексафлуорид.
  7. Производство на обогатен уран.
  8. Производство на радиоактивни горива, с цел отделянето на някои или на всички елементи, съдържащи се в тях.
  9. Производство на реакторни забавители.
  10. Производство на цирконий без хафний или на компоненти от него.
  11. Ядрени реактори от всички видове и за всякакви цели.
  12. Съоръжения за промишлена обработка на радиоактивни отпадъци, създадени във връзка с едно или повече от съоръженията, посочени в този списък.
  13. Полуиндустриални съоръжения, предназначени да осигурят възможност за построяване на съоръжения, осъществяващи някоя от дейностите, посочени в точки от 3 до 10.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ПРЕДИМСТВА, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ПРЕДОСТАВЯНИ НА СЪВМЕСТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 48 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР

1. а) Признаване на обществената им значимост, в съответствие с разпоредбите на националното законодателство, при придобиване на недвижима собственост, необходима за създаването на съвместно предприятие.
б) Прилагане на национална процедура за принудително отчуждаване, въз основа на обществения интерес, така че придобиването да може да се осъществи, когато не е било постигнато доброволно споразумение.
2. Право на предоставяне на лицензи или чрез арбитражни решения или предоставяне на принудителна лицензия, така както е предвидено в членове 17 — 23.
3. Освобождаване от всички налози и такси при учредяването на съвместните предприятия, както и от всички данъци върху апортираното имущество.
4. Освобождаване от всички налози и такси при придобиването на недвижими имоти, както и от всички такси за регистрация и вписване.
5. Освобождаване от всички преки данъци, с които би трябвало да бъдат облагани съвместните предприятия, тяхната собственост, имущество и приходи.
6. Освобождаване от всички мита и такси с еквивалентен ефект, както и от забраните и ограниченията на внос или износ, било от икономически или от фискален характер, които се отнасят до:
  - а) научно и техническо оборудване, с изключение на строителни материали и оборудване за административни нужди;
  - б) продукти, които са били или трябва да бъдат обработвани в съвместното предприятие.
7. Облекчения във връзка с обмена на валута, предвидени в член 182, параграф 6.
8. Освобождаване от ограниченията за влизане и за постоянно пребиваване на гражданите на държава-членка, които работят в съвместните предприятия, на техните съпрузи и на членове на семействата им, които са на тяхна издръжка.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СПИСЪЦИ НА СТОКИТЕ И ПРОДУКТИТЕ СЪГЛАСНО РАЗПОРЕДБИТЕ НА ГЛАВА IX ОТНОСНО ОБЩИЯ ЯДРЕН ПАЗАР**Списък А¹**

Уранови руди, съдържащи естествен уран в повече от 5 процента от теглото си.

Уранити, съдържащи естествен уран в повече от 5 процента от теглото си.

Уранов оксид.

Неорганични съединения на естествения уран, без уранов оксид и уранов хексафлуорид.

Органични съединения на естествения уран.

Суров или обработен естествен уран.

Сплави, съдържащи плутоний.

Органични или неорганични съединения на урана, обогатени с органични или неорганични съединения или с уран 235.

Органични или неорганични съединения или уран-233.

Торий, обогатен с уран-233.

Органични или неорганични съединения на плутония.

Уран, обогатен с плутоний.

Уран, обогатен с уран-235.

Сплави, съдържащи уран, обогатени с уран-235 или уран-233.

Плутоний.

Уран-233.

Уранов хексафлуорид.

Моназит.

Ториеви руди, съдържащи торий в повече от 20 процента от теглото си.

Ураноторианит, съдържащ над 20 процента торий.

Суров или обработен торий.

Ториев оксид.

Неорганични съединения на тория, с изключение на ториев оксид.

Органични съединения на тория.

Списък А²

Деутерий и негови съединения (включително и тежка вода), в които съотношението на броя на атомите на деутерия и обикновените водородни атоми превишава 1:5 000.

Тежък парафин, при който съотношението на броя на атомите на деутерия и обикновените водородни атоми превишава 1:5 000.

Смеси и разтвори, в които съотношението на броя на атомите на деутерия и обикновените водородни атоми превишава 1:5 000.

Ядрени реактори.

Съоръжения за отделяне на урановите изотопи посредством газова дифузия или други методи.

Съоръженията за производство на деутерий, неговите компоненти (включително тежка вода) и деривати, както и смеси или производни, съдържащи деутерий, при които съотношението на броя на атомите на деутерия и обикновените водородни атоми превишава 1:5 000:

- съоръжения, функциониращи посредством електролиза на вода;
- съоръжения, функциониращи посредством дестилация на вода, течен водород и др.;
- съоръжения, функциониращи посредством обмен на изотопи между водороден сулфид и вода, при промяна на температурата;
- съоръжения, функциониращи по друг начин.

Съоръжения, специално предназначени за химическа обработка на радиоактивния материал:

- съоръжения за отделяне на радиоактивно гориво:
  - посредством химически процес (разтворители, утаяване, йонообмен и др.);
  - посредством физични процеси (фракционна дестилация и др.);
- съоръжения за преработка на отпадъци;
- съоръжения за преработка на гориво.

Превозни средства, специално предназначени за превоз на високо радиоактивни субстанции:

- железопътни и трамвайни товарни фургони, товарни вагони и камиони от всякакъв размер;
- моторни вагонетки;
- моторизирани товарни платформи за обработка на стоки;
- влекачи и полувлекачи, както и други немоторизирани превозни средства.

Контейнери с оловно противорадиационно покритие за транспорт и за съхраняване на радиоактивен материал.

Изкуствени радиоактивни изотопи и техните органични или неорганични съединения.

Механични манипулатори с дистанционно управление, специално предназначени за обработка на високо радиоактивни субстанции;

- механично управлявани съоръжения, подвижни или неподвижни, които не могат да бъдат управлявани ръчно.

Списък Б

(отменена позиция)

Литиеви руди и концентрати.

Радиоактивни метали:

- необработен берилий;
- необработен бисмут;
- ниобий (колумбий);
- цирконий (без хафний);
- необработен литий;
- необработен алуминий;
- необработен калций;
- необработен магнезий.

Борен трифлуорид.

Дехидрирана флуороводородна киселина.

Хлорен трифлуорид.

Бромен трифлуорид.

Литиев хидроксид.

Литиев флуорид.

Литиев хлорид.

Литиев хидрид.

Литиев карбонат.

Радиоактивен берилиев оксид.

Огнеупорни тухли от радиоактивен берилиев оксид.

Други огнеупорни продукти от радиоактивен берилиев оксид.

Изкуствен графит под формата на блокове или парчета, при които съдържанието на бор е по-малко или равно на една милионна, и при които разрезът на цялото микроскопично термално неутронно поглъщане е по-малък или равен на 5 милибара.

Изкуствено получени стабилни изотопи.

Електромагнитни йонни сепаратори, включително масови спектрографи и масови спектрометри.

Реакторни стимулатори (включително аналогови компютри).

Механични манипулатори с дистанционно управление.

— ръчно контролирани (т.е. такива, с които се борави ръчно, както с инструмент).

Помпи за течни метали.

Високо вакуумни помпи.

Топлообменници, специално предназначени за атомните електроцентрали.

Инструменти за откриване на радиация (както и резервни части) от един от следните видове, специално предназначени или приспособяеми за измерване на радиация, като алфа и бета частици, гама лъчи, неутрони и протони:

— гайгеров брояч и пропорционални броячи;

— уреди за откриване или измерване, включително гайгер-мюлеров брояч или пропорционални броячи;

— йонизационни камери;

- инструменти, включващи йонизационните камери;
- уреди за откриване или измерване на радиация при търсене на минерали, и за контрол на реактора, въздуха, водата и почвата;
- уреди за откриване на неутрони, използващи бор, борен трифлуорид, водород или радиоактивен елемент;
- уреди за откриване или измерване, включително уреди за откриване на неутрони, използващи бор, борен трифлуорид, водород или радиоактивен елемент;
- скинтилаторни кристали, поставени в обвивка или в метално покритие (твърди скинтилатори);
- инструменти за откриване или измерване, включително течни, твърди или газообразни скинтилатори;
- усилватели, специално предназначени за ядрени изследвания, включително линейни усилватели, предварителни усилватели, разделни усилватели и анализатори на честотата на пулса;
- други уреди, които се използват с уредите за откриване на радиацията;
- електроскопи и електромери, включително дозиметри (с изключение на уредите с учебна цел, електроскопи от обикновени метални пластинки, дозиметри, специално предназначени за използване с медицинско рентгеново оборудване и електростатични измервателни инструменти);
- инструменти, които са в състояние да измерват сила на тока, по-малка от един пикоампер;
- фотоувеличителни тръби с фотокатод, който дава сила на тока поне 10 микроампера на лумен, и при който средното усилване е по-голямо от 10 на пета степен, както и други видове електрически усилвател, активизиращ се от позитивни йони;
- скалери и електронни измервателни уреди за установяване на радиацията.

Циклотрони, електростатични генератори *Van de Graaf* или *Cockroft Walton*, линейни ускорители и други машини, които са в състояние да придадат на ядрените частици енергия по-голяма от 1 мегаелектронволт.

Магнити, специално предназначени и създадени за споменатите по-горе машини и оборудване (циклотрони и др.).

Ускорители и фокусиращи уреди от тип, използван при масовите спектрометри и масовите спектрографи.

Интензивни електронни източници на положителни йони, предназначени за използване с ускорители на частици, масови спектрометри и подобни средства.

Антирадиационно стъкло:

- излято или пресовано стъкло (включително армирано или лято) в квадратна или правоъгълна форма, грундирано или полирано, но необработено повече;
- излято или пресовано стъкло (независимо от това дали е грундирано или полирано), нарязано във форми, различни от квадратна или правоъгълна, извито или обработено по друг начин (например нарязано или гравирано);
- предпазно стъкло, състоящо се от закалено или многопластово стъкло, в определена форма или не.

Херметически изолиращо облекло, позволяващо защита срещу радиация или срещу радиоактивно замърсяване:

- направено от пластмаса;
- направено от каучук;
- направено от импрегнирана или покрита тъкан;
  - за мъже;
  - за жени.

Дифенил (когато е фактически ароматен въглеводород $C_6H_5C_6H_5$).

Трифенил.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

**ПЪРВОНАЧАЛНА ПРОГРАМА ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И ЗА ОБУЧЕНИЕ, ПОСОЧЕНА В
ЧЛЕН 215 ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОГОВОР**

(отменено)

_____

ПРОТОКОЛИ

ПРОТОКОЛ ОТНОСНО РОЛЯТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПАРЛАМЕНТИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ВИСОКОДОГОВАРЯЩИТЕ СТРАНИ,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че начинът, по който националните парламенти упражняват контрол върху своите правителства в областите, свързани с дейността на Европейския съюз, се определя от конституционната уредба и практика, присъщи на всяка държава-членка;

В ЖЕЛАНИЕТО СИ да насърчават едно по-засилено участие на националните парламенти в дейността на Европейския съюз и да засилват способността им да изразяват становището си по проектите за законодателни актове на Европейския съюз и по други въпроси, които могат да представляват особен интерес за тях;

СЕ СПОРАЗУМЯХА по посочените по-долу разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия:

ДЯЛ I

ИНФОРМАЦИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНА ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ ПАРЛАМЕНТИ

Член 1

Консултативните документи на Комисията (зелени книги, бели книги и съобщения) се изпращат директно от Комисията на националните парламенти на държавите-членки при публикуването им. Комисията изпраща на националните парламенти и годишната законодателна програма, както и всеки друг инструмент за законодателно планиране или за политическа стратегия, като едновременно с това ги изпраща и на Европейския парламент и на Съвета.

Член 2

Проектите на законодателни актове, адресирани до Европейския парламент и до Съвета, се изпращат на националните парламенти.

За целите на настоящия протокол „проект на законодателен акт“ означава предложенията на Комисията, инициативите на група държави-членки, инициативите на Европейския парламент, исканията на Съда, препоръките на Европейската централна банка и исканията на Европейската инвестиционна банка, които целят приемането на законодателен акт.

Проектите на законодателни актове, инициирани от Комисията, се изпращат пряко от Комисията на националните парламенти едновременно с изпращането им на Европейския парламент и на Съвета.

Проектите на законодателни актове, инициирани от Европейския парламент, се изпращат пряко от Европейския парламент на националните парламенти.

Проектите на законодателни актове, инициирани от група държави-членки, от Съда, от Европейската централна банка или от Европейската инвестиционна банка, се изпращат от Съвета на националните парламенти.

Член 3

Националните парламенти могат да отправят до председателите на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията мотивирано становище относно съответствието на даден проект на законодателен акт с принципа на субсидиарност съгласно процедурата, предвидена в Протокола относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност.

Ако проектът на законодателен акт е инициран от група държави-членки, председателят на Съвета изпраща мотивираното становище или становища до правителствата на тези държави-членки.

Ако проектът на законодателен акт е инициран от Съда, от Европейската централна банка или от Европейската инвестиционна банка, председателят на Съвета изпраща мотивираното становище или становища до съответната институция или орган.

Член 4

Трябва да се спази срок от осем седмици между датата, на която даден проект за законодателен акт е предоставен на разположение на националните парламенти на официалните езици на Съюза, и датата, на която той е включен в проекта за дневен ред на Съвета с цел приемането му или приемането на определена позиция в рамките на законодателна процедура. Изключения са възможни в неотложни случаи, мотивите за които се излагат в акта или позицията на Съвета. Освен при надлежно мотивирани спешни случаи, през тези осем седмици не може да бъде установено съгласие по проект на законодателен акт. Освен при надлежно мотивирани спешни случаи, следва да се спази срок от десет дни между включването на проект на законодателен акт в проекта за дневен ред на Съвета и приемането на позиция.

Член 5

Дневният ред и резултатите от заседанията на Съвета, включително протоколите от заседанията, на които Съветът обсъжда проекти на законодателни актове, се изпращат директно на националните парламенти едновременно с изпращането им на правителствата на държавите-членки.

Член 6

В случаите, когато Европейският съвет възнамерява да прибере до член 48, параграф 7 от Договора за Европейския съюз, националните парламенти се уведомяват за инициативата на Европейския съвет най-малко шест месеца преди приемането на решение.

Член 7

Сметната палата изпраща годишния си отчет за сведение на националните парламенти, едновременно с изпращането му на Европейския парламент и на Съвета.

Член 8

Когато националната парламентарна система не е еднокамарна, членове 1 — 7 се прилагат по отношение на съставящите я камари.

ДЯЛ II

МЕЖДУПАРЛАМЕНТАРНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 9

Европейският парламент и националните парламенти заедно определят организирането и насърчането на ефективно и редовно интерпарламентарно сътрудничество в рамките на Съюза.

Член 10

Конференция на парламентарните органи, специализирани по въпросите на Европейския съюз, може да предложи на вниманието на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията всеки принос, който счете за уместен. Наред с това тази Конференция насърчава обмена на информация и на най-добри практики между националните парламенти и Европейския парламент, в това число и между специализираните им комисии. Тя може също да организира междупарламентарни конференции по конкретни теми, по-специално за обсъждане на въпросите на общата външна политика и политика на сигурност, включително общата политика за сигурност и отбрана. Предложенията на конференцията не обвързват националните парламенти и не предопределят тяхната позиция.

ПРОТОКОЛ ОТНОСНО СТАТУТА НА СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ВИСОКОДОГОВАРЯЩИТЕ СЕ СТРАНИ,

КАТО ЖЕЛАЯТ да приемат Статут на Съда на Европейския съюз, предвиден в член 281 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

СЕ СПОРАЗУМЯХА по следните разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия:

Член 1

Съдът на Европейския съюз се формира и функционира съгласно разпоредбите на Договорите, Договора за създаването на Европейската общност за атомна енергия (Договора за Евратом) и настоящия статут.

ДЯЛ I

СЪДИИ И ГЕНЕРАЛНИ АДВОКАТИ

Член 2

Преди да встъпи в длъжност, всеки съдия, пред Съда, заседаващ в открито заседание полага клетва да изпълнява задълженията си безпристрастно и съвестно и да пази тайната на разискванията на Съда.

Член 3

Съдиите се ползват с имунитет срещу съдебно преследване. След прекратяване на техните функции те продължават да се ползват с имунитет по отношение на действията, предприети в изпълнение на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях.

Пленумът на Съда има право да отнеме този имунитет. Когато решението засяга член на Общия съд или на специализиран съд, Съдът взема решение след консултация със съответния съд.

Когато имунитетът е отнет и е започнало наказателно преследване срещу съдия, същият може да бъде съден във всяка държава-членка, но само от съд, който е компетентен да разглежда дела срещу членовете на най-висшата национална съдебна инстанция.

Членове 11 — 14 и член 17 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз се прилагат по отношение на съдиите, генералните адвокати, секретаря и помощник-докладчиците на Съда на Европейския съюз, без да се накърняват разпоредбите, отнасящи се до имунитета срещу съдебно преследване на съдиите, които се съдържат в предходните алинеи.

Член 4

Съдиите не могат да заемат политическа или административна длъжност.

Те не могат да упражняват друга професия, срещу заплащане или не, освен ако това не бъде разрешено по изключение от Съвета, с обикновено мнозинство.

Когато встъпват в длъжност, те тържествено се заклеват, че както по време на мандата си, така и след неговото изтичане, ще изпълняват задълженията, произтичащи от тази длъжност, по-специално своето задължение за почтеност и въздържаност относно приемането на определени постове или облаги след края на мандата им.

При съмнение в горепосоченото Съдът взема решение. Когато решението засяга член на Общия съд или на специализиран съд, Съдът взема решение след консултация със съответния съд.

Член 5

Освен при редовното обновяване или при смърт, пълномощията на съдията се прекратяват при подаване на оставка.

В случай на подаване на оставка същата се адресира до председателя на Съда, който я предава на председателя на Съвета. Мястото се счита за освободено от момента на предаване на това последно уведомление.

Съдията продължава да изпълнява функциите си до встъпването в длъжност на неговия приемник, освен в случаите, когато се прилага член 6.

Член 6

Съдия може да бъде освободен от длъжност или да бъде лишен от правото си на пенсия или други ползи само ако по единодушно мнение на съдиите и генералните адвокати на Съда той повече не отговаря на необходимите условия или не изпълнява служебните си задължения. Съответният съдия не взема участие в това обсъждане. Когато засегнатото лице е член на Общия съд или на специализиран съд, Съдът взема решение след консултация със съответния съд.

Секретарят на Съда уведомява председателя на Европейския парламент и председателя на Комисията за взетото решение и го съобщава на председателя на Съвета.

Ако с решението съдията е освободен от длъжност, вакантното място възниква от момента на последното уведомление.

Член 7

Съдия, който трябва да замести член на Съда, чийто мандат не е изтекъл, се назначава за остатъка от мандата на неговия предшественик.

Член 8

Разпоредбите на членове 2 до 7 се прилагат по отношение на генералните адвокати.

ДЯЛ II

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЪДА

Член 9

Когато съставът на съдиите се обновява частично на всеки три години, се подменят половината от броя на съдиите. Ако съдиите са нечетен брой, броят на съдиите, които се подменят, е равен последователно на числото, представляващо половината съдии плюс един, а при следващото обновяване — на числото, представляващо половината съдии минус един.

Първа алинея се прилага и при частичното обновяване на състава на генералните адвокати на всеки три години.

Член 9а

Съдиите избират помежду си председател и заместник-председател на Съда за срок от три години. Техният мандат може да бъде подновяван.

Заместник-председателят подпомага председателя в съответствие с условията, предвидени в Процедурния правилник. Той го замества, когато председателят е възпрепятстван да присъства или длъжността председател е свободна.

Член 10

Секретарят полага клетва пред Съда да изпълнява функциите си безпристрастно и съвестно и да пази тайната на разискванията на Съда.

Член 11

Съдът прави необходимото за заместването на секретаря, когато той е възпрепятстван да присъства.

Член 12

Длъжностните лица и останалите служители към Съда осигуряват неговото функциониране. Те отговарят пред секретаря под ръководството на председателя.

Член 13

По искане на Съда Европейският парламент и Съветът, като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура, могат да предвидят да назначат помощник-докладчици и да приемат правила, регулиращи тяхната дейност. От помощник-докладчиците може да се изисква, при условията на процедурния правилник, да участват в подготвителните проучвания по делата, висящи пред Съда, и да подпомагат съдията-докладчик по делото.

Помощник-докладчиците се избират измежду лица, чиято независимост е извън съмнение и които притежават необходимата юридическа квалификация; те се назначават от Съвета, с обикновено мнозинство. Те полагат клетва пред Съда да изпълняват задълженията си безпристрастно и съвестно и да пазят тайната на разискванията на Съда.

Член 14

От съдиите, генералните адвокати и секретаря се изисква да пребивават там, където е седалището на Съда.

Член 15

Съдът е в непрекъсната сесия. Продължителността на съдебната ваканция се определя от Съда с оглед нуждите на неговата работа.

Член 16

Съдът създава състави, състоящи се от трима или петима съдии. Съдиите избират председатели на съставите измежду своите членове. Председателите на съставите от пет съдии се избират за срок от три години. Те могат да бъдат преизбрани веднъж.

Големият състав се състои от петнадесет съдии. Той се председателства от председателя на Съда. Заместник-председателят на Съда и — в съответствие с условията, предвидени в Процедурния правилник — трима председатели на състави от петима съдии и други съдии също са част от големия състав.

Съдът заседава в голям състав по молба на държава-членка или институция на Съюза, която е страна по съответното производство.

Съдът заседава в пленум, когато гледа дела по член 228, параграф 2, член 245, параграф 2, член 247 или член 286, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Наред с това, когато счита, че висящото пред него дело е от изключителна важност, Съдът може да реши, след изслушване на генералния адвокат, да разгледа делото в пленум.

Член 17

Решенията на Съда са валидни само ако в разискванията са участвали нечетен брой съдии.

Решенията на съставите, състоящи се от трима или петима съдии са валидни само ако са били взети от трима съдии.

Решенията на големия състав са валидни само ако заседават единадесет съдии.

Решенията на пленума са валидни само ако заседават седемнадесет съдии.

В случай, че някой от съдиите в даден състав е възпрепятстван да присъства, за участие в заседанията може да бъде повикан съдия от друг състав, в съответствие с условията, предвидени в процедурния правилник.

Член 18

Нито съдия, нито генерален адвокат може да взема участие в разглеждането на дело, в което по-рано е участвал като представител или съветник, или е действал в полза на някоя от страните, или е бил призован да се произнесе като член на съд или правораздавателен орган или разследваща комисия, или в каквото и да било друго качество.

Ако по някаква особена причина даден съдия или генерален адвокат счита, че той не би следвало да вземе участие в постановяването на решението или разглеждането на определено дело, той уведомява за това председателя. Ако по някаква особена причина председателят счита, че даден съдия или генерален адвокат не трябва да заседава или да представя заключение по определено дело, той съответно го уведомява.

Всяко затруднение, произтичащо от прилагането на настоящия член, се урежда с решение на Съда.

Никоя от страните не може да иска промени в състава на Съда или на някой от неговите състави на основание гражданството на съдия или на основание неучастието в Съда или в състава на съдия с гражданството на съответната страна.

ДЯЛ III

ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД СЪДА*Член 19*

Държавите-членки и институциите на Съюза се представляват пред Съда от представител, назначен за всеки конкретен случай; този представител може да бъде подпомаган от съветник или от адвокат.

Държавите, различни от държавите-членки, страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, а също и Надзорният орган на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), упоменат в това споразумение, се представляват по същия начин.

Останалите страни се представляват от адвокат.

Само адвокат, който има право да практикува пред съд на държава-членка или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, може да представлява или да подпомага страна пред Съда.

Когато тези представители, съветници и адвокати се явяват пред Съда, те се ползват с правата и имунитетите, необходими за независимото упражняване на техните функции при условията, предвидени в процедурния правилник.

По отношение на съветниците и адвокатите, които се явяват пред него, Съдът има правомощията, с които обикновено разполагат съдилищата при условията, предвидени в процедурния правилник.

Университетските преподаватели, граждани на държави-членки, чието законодателство им дава право да се явяват пред съд, се ползват пред Съда с правата, предоставени с настоящия член на адвокатите.

Член 20

Производството пред Съда се състои от две части: писмена и устна.

Писменото производство се състои в съобщаване на страните и на институциите на Съюза, чиито решения се оспорват, на исковите молби, изявленията, защитите и бележките и на репликите — ако има такива, както и на всички документи в подкрепа или на техни заверени копия.

Съобщенията се изпращат от секретаря по реда и в сроковете, предвидени в процедурния правилник.

Устното производство се състои от изслушване от Съда на представителите, съветниците и адвокатите и на заключенията на генералния адвокат, както и от изслушване на свидетелите и експертите, ако има такива.

Когато счита, че делото не повдига нови правни проблеми, Съдът може да реши след изслушване на генералния адвокат, че делото може да бъде решено без представяне на заключения на генералния адвокат.

Член 21

Дело се завежда пред Съда с писмена искова молба, адресирана до секретаря. В исковата молба се посочват името на ищеца и неговият постоянен адрес, както и качеството на подписалия молбата, името/имената на страната/страните, срещу която/които е заведена молбата, предметът на спора, исканията на страните и кратко изложение на правните аргументи, на които се основава исковата молба.

Молбата се придружава, по целесъобразност, от мярката, чиято отмяна се иска или, при обстоятелствата по член 265 от Договора за функционирането на Европейския съюз, от писмените доказателства относно датата, на която институцията е трябвало да действа в съответствие с посочения член. Ако документите не са представени с исковата молба, секретарят иска от съответната страна да ги представи в разумен срок, но правата на страната не се погасяват, дори и документите да бъдат представени след изтичането на срока за образуване на дело.

Член 22

В случаите, посочени от член 18 от Договора за Евратом, Съдът се сезира с жалба, адресирана до секретаря. В жалбата се посочват името и постоянният адрес на жалбоподателя и данни за подписалото я лице, данни за решението, което се обжалва, имената на ответниците, предметът на спора, исканията на страните и кратко изложение на основанията за обжалване.

Жалбата се придружава от заверен препис на оспорваното решение на Арбитражния комитет.

Ако Съдът отхвърли жалбата, решението на Арбитражния комитет става окончателно.

Ако Съдът отмени решението на Арбитражния комитет и когато това е подходящо, въпросът може да бъде преразгледан от Арбитражния комитет по инициатива на една от страните по делото. Последната е обвързана от всяко решение на Съда по правни въпроси.

Член 23

В случаите на член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз решението на Съда или правораздавателния орган на държава-членка, с което се спира производството пред него и въпросът се отнася пред Съда, се съобщава на Съда от съответния съд или правораздавателен орган. След това решението се съобщава от секретаря на Съда на страните, държавите-членки и Комисията, както и на институцията, органа, службата или агенцията на Съюза, която е приела акта, чиято действителност или тълкуване се оспорва.

В срок от два месеца от това уведомяване страните, държавите-членки, Комисията и, когато е уместно, институцията, органът, службата или агенцията на Съюза, която е приела акта, чиято действителност или тълкуване се оспорва, имат право да представят на Съда изявления по делото или писмени бележки.

В случаите по член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз решението на националния съд или правораздавателен орган се съобщава от секретаря на Съда на държавите, различни от държавите-членки, страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, а също и на Надзорния орган на ЕАСТ, упоменат в това споразумение, който в срок от два месеца от уведомяването може, ако се засяга област от приложението на споразумението, да представи на Съда изявления по делото или писмени бележки.

Когато споразумение, свързано с определена област, сключено от Съвета с една или повече трети държави, предвижда възможност последните да представят изявления по делото или писмени бележки, в случаите, в които съд на държава-членка сезира Съда с преюдициален въпрос, попадащ в приложното поле на споразумението, решението на националния съд, съдържащо този въпрос, се съобщава и на заинтересованите трети държави, които в двумесечен срок от датата на това съобщение могат да представят в Съда изявления по делото или писмени бележки.

Член 23а (*)

В процедурния правилник може да бъде предвидено бързо производство, а във връзка с преюдициални запитвания, свързани с пространството на свобода, сигурност и правосъдие — и спешно производство.

Тези производства могат да предвиждат по-кратък срок за представяне на изявления по делото или писмени бележки от срока, предвиден в член 23, и — чрез дерогация от член 20, четвърта алинея — да няма заключения на генералния адвокат.

(*) Член, който се въвежда с Решение 2008/79/ЕО, Евратом (ОВ L 24, 29.1.2008 г., стр. 42).

Спешното производство може освен това да предвижда ограничаване на страните и другите заинтересовани лица, посочени в член 23, имащи право да представят изявления по делото или писмени бележки, и при особено спешни случаи — пропускане на писмената фаза на производството.

Член 24

Съдът може да изисква от страните да представят всички документи и да предоставят цялата информация, която той счита за необходима. Всеки отказ се отбелязва формално.

Съдът може също така да изисква от държавите-членки и институциите, органите, службите и агенциите, които не са страни по делото, да представят цялата информация, която Съдът счита за необходима за целите на производството.

Член 25

Съдът може по всяко време да възложи на дадено лице, орган, комитет или друга организация по негов избор задачата да представи експертно мнение.

Член 26

Свидетелите могат да бъдат изслушвани при условията, предвидени в Процедурния правилник.

Член 27

По отношение на неявилите се свидетели Съдът има правомощията, с които по принцип разполагат съдилищата и правораздавателните органи, и може да налага парични глоби при условията, предвидени в Процедурния правилник.

Член 28

Свидетелите и експертите могат да бъдат изслушвани под клетва, полагана във формата, предвидена в Процедурния правилник, или по начин, предвиден в закона на държавата на свидетеля или експерта.

Член 29

Съдът може да нареди свидетел или експерт да бъде изслушан от съдебен орган по мястото на постоянно пребиваване на този свидетел или експерт.

Това нареждане се изпраща за изпълнение от компетентния съдебен орган при условията, уредени в Процедурния правилник. Документите, изготвени в съответствие със съдебната поръчка, се връщат на Съда при същите условия.

Съдът покрива разноските, без да се накърнява правото му да ги възложи, когато е подходящо, на страните.

Член 30

Държавите-членки разглеждат всяко нарушение на клетвата на свидетел или експерт по същия начин, както ако нарушението е било извършено пред неин граждански съд. По искане на Съда съответната държава-членка съди нарушителя пред свой компетентен съд.

Член 31

Съдебните заседания са открити, освен ако Съдът, по своя инициатива или по искане на страните, при наличието на сериозни основания, не реши друго.

Член 32

По време на пренията Съдът може да разпитва експерти, свидетели и самите страни. Последните обаче могат да се обръщат към Съда само чрез своите представители.

Член 33

За всяко заседание се води протокол, който се подписва от председателя и от секретаря.

Член 34

Списъкът на делата за разглеждане се съставя от председателя.

Член 35

Разискванията на Съда се провеждат и остават в тайна.

Член 36

В решенията се излагат мотивите, на които те са основани. В тях се посочват имената на съдиите, които са взели участие в разискванията.

Член 37

Решенията се подписват от председателя и от секретаря. Те се прочитат в открито заседание.

Член 38

Съдът се произнася относно разноските.

Член 39

Председателят на Съда може да се произнася в бързо производство, уредено в процедурния правилник, което, доколкото това е необходимо, може да се различава от някои правила, съдържащи се в настоящия статут, по искове за спиране на изпълнението, доколкото това е предвидено в член 278 от Договора за функционирането на Европейския съюз и член 157 от Договора за Евратом, да налага привременни мерки в съответствие с член 279 от Договора за функционирането на Европейския съюз или да спира принудителното изпълнение в съответствие с член 299, четвърта алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз или с член 164, трета алинея от Договора за Евратом.

При условията, предвидени в Процедурния правилник, заместник-председателят на Съда може да упражнява правомощията, посочени в първа алинея.

Ако председателят и заместник-председателят са възпрепятствани да присъстват, друг съдия заема тяхното място при условията, предвидени в Процедурния правилник.

Определението на председателя или на заместващия го съдия е временно и по никакъв начин не предreshава решението на Съда по съществото на делото.

Член 40

Държавите-членки и институциите на Съюза могат да встъпват в делата пред Съда.

Със същото право разполагат и органите, службите и агенциите на Съюза, както и всяко друго лице, ако могат да докажат интерес от изхода на дело, внесено за разглеждане от Съда. Физическите или юридически лица не могат да встъпват по дела между държави-членки, между институции на Съюза или между държави-членки, от една страна, и институции на Съюза, от друга.

Без да се накърнява втора алинея, държавите, различни от държавите-членки, които са страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и надзорният орган на ЕАСТ, упоменат в това споразумение, могат да встъпват по всякакви дела, когато се засяга някоя от областите на приложение на споразумението.

Искането за встъпване е ограничено до подпомагане по отношение на исканията на една от страните.

Член 41

Ако ответната страна, след като е била надлежно призована, не представи писмената си защита, решението се постановява в нейно отсъствие. В срок от един месец от съобщаването на това решение срещу него може да се подаде възражение. Възражението не спира изпълнението на решението, освен ако Съдът не реши друго.

Член 42

Държавите-членки, институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и всички други физически и юридически лица могат, в случаите и при условията, предвидени в Процедурния правилник, в качеството си на трети лица да оспорват решение, постановено без те да бъдат изслушани, когато това решение накърнява техни права.

Член 43

Ако съществува съмнение относно смисъла или обхвата на дадено решение, Съдът може да направи тълкуване по искане на всяка от страните или на всяка от институциите на Съюза, която докаже, че е заинтересована.

Член 44

Иск за преразглеждане на решение може да се отправи до Съда само при разкриване на обстоятелство, което има решаващо значение и което при постановяване на решението не е било известно на Съда и на страната, която иска преразглеждане.

Процедурата по преразглеждането започва с решение на Съда, изрично посочващо съществуването на ново обстоятелство, с което се признава, че то е от характер, обуславящ преразглеждане, и искът се обявява за допустим на това основание.

Преразглеждане не може да се иска след изтичането на десет години от датата на решението.

Член 45

Сроковете поради отдалеченост се уреждат в Процедурния правилник.

Нито едно право не може да бъде накърнено вследствие изтичане на даден срок, ако заинтересованата страна докаже наличието на случайно събитие или непреодолима сила.

Член 46

Исковете срещу Съюза по дела в областта на извъндоговорната отговорност се погасяват след изтичането на срок от пет години от датата на възникване на събитието, което ги обуславя. Давността се прекъсва с предявяването на иск пред Съда или ако преди образуването на това производство увредената страна е предявила претенцията си пред съответната институция на Съюза. В последния случай производството се образува в двумесечен срок, предвиден в член 263 от Договора за функционирането на Европейския съюз; разпоредбите на член 265, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз се прилагат, когато е уместно.

Настоящият член се прилага и за иски срещу Европейската централна банка в областта на извъндоговорната отговорност.

ДЯЛ IV

ОБЩ СЪД

Член 47

Член 9, първа алинея, членове 9а, 14, 15, член 17, първа, втора, четвърта и пета алинея, и член 18 се прилагат по отношение на Общия съд и неговите членове.

Член 3, четвърта алинея и членове 10, 11 и 14 се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на секретаря на Общия съд.

Член 48

Общият съд се състои от:

- а) 40 съдии, считано от 25 декември 2015 г.;
- б) 47 съдии, считано от 1 септември 2016 г.;
- в) по двама съдии от държава-членка, считано от 1 септември 2019 г.

Член 49

Членовете на Общия съд могат да бъдат призовавани да изпълняват функцията на генерален адвокат.

Задължение на генералния адвокат е, като действа с пълна непристрастност и независимост, да представя в открито заседание мотивирани заключения по определени дела, заведени пред Общия съд, с цел подпомагането на този съд при изпълнението на неговата задача.

Критериите за определяне на тези дела, както и процедурите за определяне на генералните адвокати, се уреждат в процедурния правилник на Общия съд.

Член на Общия съд, който е призван да изпълнява функцията на генерален адвокат, не може да участва в решаването на делото.

Член 50

Общият съд заседава в състави от трима или петима съдии. Съдиите избират председатели на съставите измежду тях. Председателите на съставите от пет съдии се избират за срок от три години. Те могат да бъдат преизбрани веднъж.

Съставът на съставите и възлагането на делата на тях се урежда от процедурния правилник. В някои случаи, определени от процедурния правилник, Общият съд може да заседава в пленум или да се състои от един-единствен съдия.

Процедурният правилник може също така да предвиди, че Общият съд може да заседава в голям състав по определени в него дела.

Член 51

Чрез дерогация от правилото по член 256, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Съдът запазва правомощието да разглежда исковете, посочени в членове 263 и 265 от Договора за функционирането на Европейския съюз, когато са заведени от държава-членка срещу:

- а) акт или бездействие на Европейския парламент или Съвета, или на двете институции, действащи съвместно, освен за:
- решения, взети от Съвета съгласно член 108, параграф 2, трета алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз,
  - актове на Съвета, приети съгласно регламент на Съвета относно мерките за търговска защита по смисъла на член 207 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
  - актове на Съвета, чрез които Съветът упражнява изпълнителни правомощия в съответствие с член 291, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

б) срещу акт или бездействие на Комисията съгласно член 331, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Съдът запазва също така правомощието си да разглежда исковете, посочени в същите членове, когато те са заведени от институция на Съюза срещу акт или бездействие на Европейския парламент, на Съвета, на тези две институции, действащи съвместно, или на Комисията, или са заведени от институция на Съюза срещу акт или бездействие на Европейската централна банка.

Член 52

Председателят на Съда и председателят на Общия съд определят по общо съгласие условията, при които длъжностните лица и другите служители към Съда предоставят услугите си на Общия съд, за да се позволи неговото функциониране. Определени длъжностни лица и други служители отговарят пред секретаря на Общия съд под ръководството на председателя на Общия съд.

Член 53

Процедурата пред Общия съд се урежда от дял III.

В процедурния правилник се уреждат всички необходими допълнителни и по-подробни разпоредби. Процедурният правилник може да дерогира член 40, четвърта алинея и член 41, за да бъдат отразени специфичните особености на съдопроизводството в областта на интелектуалната собственост.

Независимо от член 20, четвърта алинея, генералният адвокат може да представи мотивираното си заключение писмено.

Член 54

Когато искова молба или друг процесуален документ, адресиран до Общия съд, по погрешка е подаден до секретаря на Съда, той незабавно се препраща от него до секретаря на Общия съд; аналогично, когато искова молба или друг процесуален документ, адресиран до Съда, по погрешка е подаден до секретаря на Общия съд, той незабавно се препраща от него до секретаря на Съда.

Когато Общият съд установи, че не е компетентен да разгледа и реши дело, по което е компетентен Съдът, той изпраща делото на Съда; аналогично, когато Съдът установи, че не е компетентен да разгледа и реши дело, по което е компетентен Общият съд, той изпраща делото на Общия съд, като този съд не може да откаже да разгледа делото.

Когато Съдът и Общият съд са сезирани с искиове, които имат еднакъв предмет, повдига се еднакъв въпрос за тълкуване или се оспорва валидността на един и същ акт, Общият съд може, след изслушване на страните, да спре висящото пред него производство до постановяване на решението на Съда, или когато искът е заведен съгласно член 263 от Договора за функционирането на Европейския съюз, може да откаже да правораздава, за да даде възможност на Съда да се произнесе по такива искиове. При същите условия, Съдът може освен това да реши да спре висящото пред него производство; в този случай производството пред Общия съд продължава.

Когато държава-членка и институция на Съюза оспорват един и същ акт, Общият съд отказва да правораздава, с оглед Съдът да се произнесе по тези искиове.

Член 55

Окончателните решения на Общия съд, както и решенията, с които частично се разрешават материалноправни въпроси или се разрешава процесуален въпрос по възражение за липса на компетентност или за недопустимост, се съобщават от секретаря на Общия съд на всички страни, както и на държавите-членки и на институциите на Съюза, дори и ако те не са встъпили в делото пред Общия съд.

Член 56

Окончателните решения на Общия съд и решенията, с които частично се разрешава спор по същество или се разрешава процесуален въпрос по възражение за липса на компетентност или за недопустимост, подлежат на обжалване пред Съда в срок от два месеца от съобщаване на решението.

Жалбата може да бъде подадена от всяка страна, чиито искания са изцяло или частично отхвърлени. Въпреки това встъпилите страни, различни от държавите-членки и институциите на Съюза, могат да обжалват само ако решението на Общия съд пряко ги засяга.

С изключение на делата, свързани със спор между Съюза и неговите служители, жалба могат да подават и държавите-членки и институциите на Съюза, които не са встъпили в производството пред Общия съд. Тези държави-членки и институции са в същото положение като държавите-членки и институциите, които са встъпили в производството на първа инстанция.

Член 57

Всяко лице, чието искане за встъпване е било отхвърлено от Общия съд, може да обжалва пред Съда в срок от две седмици от съобщаването на решението за отхвърляне на неговото искане.

Страните по производството могат да обжалват пред Съда всяко решение на Общия съд, което е прието в съответствие с членове 278 или 279 или член 299, четвърта алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, или член 157 или член 164, трета алинея от Договора за Евратом в срок от два месеца от уведомяването им.

Обжалването по първите две алинеи на настоящия член се разглежда и решава в съответствие с процедурата, посочена в член 39.

Член 58

Обжалването пред Съда се ограничава само до правни въпроси. Основанията за обжалване са липса на компетентност на Общия съд, нарушение на процесуални правила, което накърнява интересите на жалбоподателя, както и нарушение на правото на Съюза от страна на Общия съд.

Размерът на присъдените разноси или страната, на която се възлагат, не подлежат на отделно обжалване.

Член 59

Когато бъде обжалвано решение на Общия съд, производството пред Съда се състои от писмена и устна част. В съответствие с условията, предвидени в процедурния правилник, Съдът, след като изслуша генералния адвокат и страните, може да реши делото и без устно производство.

Член 60

Без да се накърняват разпоредбите на членове 278 и 279 от Договора за функционирането на Европейския съюз или член 157 от Договора за Евратом, обжалването няма суспензивно действие.

Чрез дерогация от член 280 от Договора за функционирането на Европейския съюз решенията на Общия съд, които обявяват регламент за недействителен, влизат в сила само от датата на изтичането на срока, посочен в член 56, първа алинея от настоящия статут или, при предявяването на жалба в този срок, от датата на отхвърлянето на жалбата, без да се накърнява правото на страната да поиска от Съда в съответствие с членове 278 и 279 от Договора за функционирането на Европейския съюз или член 157 от Договора за Евратом спиране на действието на регламента, който е бил обявен за недействителен, или постановяването на друга временна мярка.

Член 61

Ако жалбата е основателна, Съдът отменя решението на Общия съд. Той може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това, или да върне делото на Общия съд за постановяване на решение.

Когато делото е върнато на Общия съд, този съд е обвързан от всяко решение на Съда по правни въпроси.

Когато жалбата на държава-членка или на институция на Съюза, която не е встъпила в производството пред Общия съд, е основателна, Съдът може, ако счете това за необходимо, да постанови кои от последиците на отмененото решение на Общия съд се считат за окончателни по отношение на страните по делото.

Член 62

В случаите по член 256, параграфи 2 и 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, когато първият генерален адвокат счита, че съществува сериозен риск от засягане на единството или съгласуваността на правото на Съюза, той може да предложи на Съда да преразгледа решението на Общия съд.

Предложението трябва да бъде направено в рамките на един месец от постановяване на решението на Общия съд. В срок от един месец от получаване на предложението, направено от първия генерален адвокат, Съдът решава дали решението ще бъде преразгледано или не.

Член 62а

Съдът се произнася по въпросите, които са предмет на преразглеждане по спешно производство, въз основа на преписката, препратена му от Общия съд.

Заинтересованите лица, посочени в член 23 от настоящия статут, както и, в случаите, предвидени в член 256, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, страните в производството пред Общия съд имат право да представят пред Съда изявления или писмени бележки относно въпроси, предмет на преразглеждане в определен за тази цел срок.

Преди да се произнесе с решение, Съдът може да постанови провеждането на устно производство.

Член 62б

В случаите, предвидени в член 256, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, без да се накърняват разпоредбите на членове 278 и 279 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предложенията за преразглеждане и решенията за образуване на процедура за преразглеждане нямат суспензивно действие. Ако Съдът установи, че решението на Общия съд накърнява единството или съгласуваността на правото на Съюза, той връща делото за преразглеждане на Общия съд, който е обвързан от възприетото от Съда по правните въпроси; Съдът може да посочи последиците на решението на Общия съд, които следва да се считат за окончателни по отношение на страните по спора. Ако, предвид установеното в хода на преразглеждането, разрешаването на спора, зависи от установяването на фактите, върху които се основава решението на Общия съд, Съдът се произнася с окончателно решение.

В случаите, предвидени в член 256, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при липсата на предложения за преразглеждане или решения за откриване на процедура по преразглеждане отговорът/отговорите, даден/и от Общия съд на поставените му въпроси, влиза/т в сила след изтичането на сроковете, предвидени за тази цел в член 62, втора алинея. В случай на образуване на процедура по преразглеждане, отговорът/отговорите, подлежащ/и на преразглеждане, влиза/т в сила след приключване на процедурата, освен ако Съдът не реши друго. Ако Съдът установи, че решението на Общия съд накърнява единството или съгласуваността на правото на Съюза, отговорът, даден от Съда на въпросите, подлежащи на преразглеждане, замества този на Общия съд.

ДЯЛ IVa

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СЪДИЛИЩА

Член 62в

Разпоредбите, отнасящи се до правомощията, състава, организацията и производството пред специализираните съдилища, създадени съгласно член 257 от Договора за функционирането на Европейския съюз, са възпроизведени в приложението към настоящия статут.

Европейският парламент и Съветът, като действат в съответствие с член 257 от Договора за функционирането на Европейския съюз, могат да зачислят заместващи съдии към специализираните съдилища за изпълнение на функциите на отсъстващите съдии, които, без състоянието им да се счита за пълна инвалидност, са възпрепятствани да участват в разглеждането на делата през продължителен период от време. В този случай Европейският парламент и Съветът определят условията за назначаване на заместващите съдии, техните права и задължения, подробните правила относно упражняването на функциите им и обстоятелствата, при които тези функции се прекратяват.

ДЯЛ V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 63

Процедурните правилници на Съда и на Общия съд съдържат всички необходими разпоредби за прилагането или ако това се налага, допълването на настоящия статут.

Член 64

Правилата, които уреждат приложимия към Съда на Европейския съюз езиков режим, се определят с регламент на Съвета, който действа с единодушие. Този регламент се приема или по искане на Съда след консултация с Комисията и Европейския парламент, или по предложение на Комисията след консултация със Съда и Европейския парламент.

До приемането на тези правила, продължават да се прилагат разпоредбите на процедурните правилници на Съда и на Общия съд относно езиковия режим. Чрез дерогация от членове 253 и 254 от Договора за функционирането на Европейския съюз всяко изменение или отмяна на тези разпоредби изисква единодушното одобрение на Съвета.

—

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СЪД НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Член 1

Съдът на публичната служба на Европейския съюз (наричан по-долу „Съд на публичната служба“) е компетентен да разглежда като първа инстанция споровете между Съюза и техните служители, по силата на член 270 от Договора за функционирането на Европейския съюз, както и споровете между всички органи или служби и техните служители, по отношение на които е предоставена компетентност на Съда на Европейския съюз.

Член 2

1. Съдът на публичната служба се състои от седем съдии. По искане на Съда, Съветът може да увеличи броя на съдиите въз основа на решение, взето с квалифицирано мнозинство.

Съдиите се назначават за срок от шест години. Те могат да бъдат преназначавани.

На вакантните места се назначава нов съдия за срок от шест години.

2. Освен съдиите, посочени в параграф 1, първа алинея, се назначават заместващи съдии за изпълнение на функциите на съдии, които, без състоянието им да се счита за пълна инвалидност, са възпрепятствани да участват в разглеждането на делата за продължителен период от време.

Член 3

1. Съдиите се назначават от Съвета, в съответствие с член 257, четвърта алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, след консултиране на комитета, предвиден в настоящия член. При назначаването на съдиите Съветът осигурява балансиран състав на Съда на публичната служба на най-широка географска основа сред гражданите на държавите-членки, както и по отношение на представените национални правни системи.

2. Всяко лице, което е гражданин на Съюза и отговаря на условията, установени в член 257, четвърта алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, може да представи кандидатурата си. Съветът по препоръка на Съда определя условията и реда за подаването и разглеждането на кандидатурите.

3. Учредява се комитет, съставен от седем члена, избрани сред бивши членове на Съда и Общия съд и юристи с призната компетентност. Правилата за назначаването и дейността на комитета се определят от Съвета, който действа по препоръка на председателя на Съда.

4. Комитетът дава становище относно способността на кандидатите да упражняват функциите на съдия в Съда на публичната служба. Към становището си комитетът прилага списък на кандидати с най-подходящ опит на високо ниво. Този списък следва да съдържа поне два пъти повече кандидати от броя на съдиите, които трябва да бъдат назначени от Съвета.

Член 4

1. Съдиите избират измежду си председател на Съда на публичната служба за срок от три години. Той може да бъде преизбиран.

2. Съдът на публичната служба заседава в състав от трима съдии. В определени случаи, посочени в процедурния му правилник, той може да заседава в пленум или в състав от петима съдии или от един-единствен съдия.

3. Председателят на Съда на публичната служба председателства пленума и състава от петима съдии. Председателите на съставите от трима съдии се определят съгласно условията, предвидени в параграф 1. Ако председателят на Съда на публичната служба е член на състав от трима съдии, той председателства този състав.

4. Процедурният правилник урежда правомощията и кворума на пленума, както и образуването на съставите и разпределянето на делата.

Член 5

Членове 2—6, 14, 15, член 17, първа, втора и пета алинея, както и член 18 от статута на Съда на Европейския съюз се прилагат спрямо Съда на публичната служба и неговите членове.

Клетвата, предвидена в член 2 от статута, се полага пред Съда, а решенията, посочени в членове 3, 4 и 6, се вземат от Съда след консултиране на Съда на публичната служба.

Член 6

1. Съдът на публичната служба се подпомага от службите на Съда и на Общия съд. Председателят на Съда или в определени случаи председателят на Общия съд определя по общо съгласие с председателя на Съда на публичната служба условията, при които длъжностните лица и другите служители към Съда или Общия съд предоставят услугите си на Съда на публичната служба, за да се позволи неговото функциониране. Определени длъжностни лица или други служители отговарят пред секретаря на Съда на публичната служба, под ръководството на председателя на посочения съд.

2. Съдът на публичната служба назначава секретар и определя неговия статут. Член 3, четвърта алинея и членове 10, 11 и 14 от статута на Съда на Европейския съюз се прилагат спрямо секретаря на Съда на публичната служба.

Член 7

1. Производството пред Съда на публичната служба се урежда от дял III на статута на Съда на Европейския съюз, с изключение на членове 22 и 23. Уредбата на това производство се развива и допълва, ако е необходимо, от процедурния правилник на този съд.

2. Разпоредбите, отнасящи се до езиковия режим на Общия съд, се прилагат спрямо Съда на публичната служба.

3. Писмената фаза на производството обхваща подаването на исковата молба и на писмената защита, освен ако Съдът на публичната служба не реши, че е необходима повторна размяна на писмени изявления. При наличието на повторна размяна, Съдът на публичната служба може, със съгласието на страните, да реши да се произнесе без провеждане на устно производство.

4. На всеки един от етапите на производството, включително непосредствено след подаване на исковата молба, Съдът на публичната служба може да прецени възможността за доброволно уреждане на спора между страните, както и да им окаже съдействие в тази насока.

5. Съдът на публичната служба се произнася по съдебните разноски. При спазване на особените разпоредби на процедурния правилник, страната, изгубила делото, се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е било направено искане в този смисъл.

Член 8

1. Когато искова молба или друг процесуален документ, адресиран до Съда на публичната служба, по погрешка е подаден до секретаря на Съда или до Общия съд, той незабавно се препраща от тях до секретаря на Съда на публичната служба. Аналогично, когато искова молба или друг процесуален документ, адресиран до Съда или Общия съд, по погрешка е подаден до секретаря на Съда на публичната служба, той незабавно се препраща от него до секретаря на Съда или на Общия съд.

2. Когато Съдът на публичната служба установи, че не е компетентен да разгледа и реши дело, по което са компетентни Съдът или Общият съд, той изпраща делото на Съда или на Общия съд. Също така, когато Съдът или Общият съд установят, че не са компетентни да разгледат и решат дело, по което е компетентен Съдът на публичната служба, сезираният съд изпраща делото на последния, който в този случай не може да откаже да разгледа делото.

3. Когато Съдът на публичната служба или Общият съд са сезирани с искове, повдигащи еднакъв въпрос за тълкуване или оспорващи валидността на един и същи акт, Съдът на публичната служба, след изслушване на страните, може да спре висящото пред него производство до постановяване на решението на Общия съд.

Когато Съдът на публичната служба и Общият съд са сезирани с искове, които имат еднакъв предмет, Съдът на публичната служба отказва да правораздава, за да може Общият съд да постанови решение по тези дела.

Член 9

Окончателните решения на Съда на публичната служба и решенията, с които частично се разрешават материалноправни въпроси или се разрешава процесуален въпрос по възражение за липса на компетентност или за недопустимост, подлежат на обжалване пред Общия съд в срок от два месеца от съобщаване на решението.

Всяка страна, чиито искания са били изцяло или частично отхвърлени, има право да обжалва. При все това встъпващите страни, различни от държавите-членки и институциите на Съюза, могат да обжалват, само когато решението на Съда на публичната служба ги засяга пряко.

Член 10

1. Всяко лице, чието искане за встъпване е било отхвърлено от Съда на публичната служба, може да обжалва пред Общия съд в срок от две седмици от съобщаването на решението за отхвърляне на неговото искане.

2. Страните в производство могат да обжалват пред Общия съд всяко решение на Съда на публичната служба, което е прието в съответствие с членове 278 или 279 или член 299, четвърта алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, и на член 157, или член 164, трета алинея от Договора за Евратом в срок от два месеца от уведомяването им.

3. Председателят на Общия съд може да се произнесе по жалбите по параграф 1 и 2 в ускорено производство, което ако е необходимо, може да се отклонява от правилата, съдържащи се в настоящото приложение, и което следва да бъде уредено в Процедурния правилник на Общия съд.

Член 11

1. Обжалването пред Общия съд се ограничава само до правни въпроси. Основанията за обжалване са липса на компетентност на Съд на публичната служба, нарушение на процесуални правила, което накърнява интересите на жалбоподателя, както и нарушение на правото на Съюза от страна на Съда на публичната служба.
2. Размерът на присъдените разноски или страната, на която се възлагат, не подлежат на отделно обжалване.

Член 12

1. Без да се накърняват разпоредбите на членове 278 и 279 от Договора за функционирането на Европейския съюз и член 157 от Договора за Евратом, обжалването пред Общия съд няма суспензивно действие.
2. Когато се обжалва решение на Съда на публичната служба, производството пред Общия съд се състои от писмена и устна фаза. В съответствие с условията, предвидени в неговия Процедурен правилник, Общият съд, след като изслуша страните, може да се произнесе без провеждане на устно производство.

Член 13

1. Ако жалбата е основателна, Общият съд отменя решението на Съда на публичната служба и решава сам спора. Когато фазата на производството не позволява това, той връща делото на Съда на публичната служба за постановяване на решение.
  2. Когато делото е върнато на Съда на публичната служба, този съд е обвързан от всяко решение на Общия съд по правни въпроси.
-

ПРОТОКОЛ ЗА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА СЕДАЛИЩАТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ И НЯКОИ ОРГАНИ, СЛУЖБИ И АГЕНЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВАТА НА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ,

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД член 341 от Договора за функционирането на Европейския съюз и член 189 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия,

КАТО ПРИПОМНЯТ И ПОТВЪРЖДАВАТ Решението от 8 април 1965 г. и без да накърняват решенията, отнасящи се до седалищата на бъдещи институции, органи, служби и агенции,

СЕ СПОРАЗУМЯХА по следните разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

Член единствен

- а) Седалището на Европейския парламент е в Страсбург, където се провеждат дванайсетте месечни пленарни заседания, включително и заседанието относно бюджета. Допълнителните пленарни заседания се провеждат в Брюксел. Комисиите на Европейския парламент заседават в Брюксел. Генералният секретариат на Европейския парламент и неговите подразделения остават разположени в Люксембург.
- б) Седалището на Съвета е в Брюксел. През месеците април, юни и октомври Съветът провежда заседанията си в Люксембург.
- в) Седалището на Комисията е в Брюксел. Службите, изброени в член 7, 8 и 9 на Решението от 8 април 1965 г. се установяват в Люксембург.
- г) Седалището на Съда на Европейския съюз е в Люксембург.
- д) Седалището на Сметната палата е в Люксембург.
- е) Седалището на Икономическия и социален комитет е в Брюксел.
- ж) Седалището на Комитета на регионите е в Брюксел.
- з) Седалището на Европейската инвестиционна банка е в Люксембург.
- и) Седалището на Европейската централна банка е във Франкфурт.
- й) Седалището на Европейската полицейска служба (Европол) е в Хага.

ПРОТОКОЛ ЗА ПРИВИЛЕГИИТЕ И ИМУНИТЕТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ВИСОКОДОГОВАРЯЩИТЕ СЕ СТРАНИ,

КАТО СЪЗНАВАТ, че по силата на член 343 от Договора за функционирането на Европейския съюз и на член 191 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (Евратом), Европейският съюз и Евратом се ползват, на територията на държавите-членки, с необходимите за изпълнението на тези задачи привилегии и имунитети,

СЕ СПОРАЗУМЯХА по следните разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия:

ГЛАВА I

Собственост, средства, илущества и функциониране на Европейския съюз

Член 1

Помещенията и сградите на Съюза са неприкосновени. Те не могат да бъдат подлагани на претърсване, реквизиция, конфискация или експроприране. Собствеността и имуществата на Съюза не могат да бъдат подлагани на каквито и да било административни или правни ограничения без разрешение на Съда.

Член 2

Архивите на Съюза са неприкосновени.

Член 3

Съюзът, неговото имущество, приходи и друга собственост се освобождават от всички преки данъци.

Правителствата на държавите-членки, когато е възможно, вземат всички подходящи мерки, за да опростят или възстановят косвените данъци или данъците върху продажбите, включени в цената на движимата или недвижимата собственост, когато Съюзът осъществява за негови официални нужди съществени покупки, чиято цена включва данъци и такси от този вид. Тези разпоредби не се прилагат по такъв начин, че да предизвикат нарушаване на конкуренцията в рамките на Съюза.

Не се предоставя освобождаване от данъците, таксите и задължения, които са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги.

Член 4

Съюзът е освободен от всички мита, забрани и ограничения върху вноса и износа по отношение на предмети, предназначени за негово официално ползване; с внесените по този ред предмети не могат да се извършват сделки на разпореждане, независимо дали срещу заплащане или не, на територията на държавата, в която са били внесени, освен при условия, одобрени от правителството на тази държава.

Съюзът е освободен и от всички мита, забрани и ограничения върху вноса и износа на неговите публикации.

ГЛАВА II

Комуникации и разрешения за преминаване (*laissez-passer*)

Член 5

(предишен член 6)

При техните официални комуникации и изпращането на всички техни документи, институциите на Съюза се ползват на територията на всяка държава-членка с третирането, предоставяно от тази държава на дипломатическите мисии.

Официалната кореспонденция и другите официални комуникации на институциите на Съюза не могат да бъдат подлагани на цензура.

Член 6

(предишен член 7)

На членовете и служителите на институциите на Съюза може да бъде издадено разрешение за преминаване (*laissez-passer*) от председателите на тези институции, във форма, определена от Съвета с обикновено мнозинство, което се признава за документ, валиден за пътуване от органите на държавите-членки. Такива разрешения за преминаване (*laissez-passer*) се издават на длъжностни лица и други служители при условията, определени в Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Съюза.

Комисията може да сключва споразумения за признаването на тези разрешения за преминаване (*laissez-passer*) като документи, валидни за пътуване на територията на трети държави.

ГЛАВА III

Членове на Европейския парламент

Член 7

(предишен член 8)

Никакво административно или друго ограничение не може да бъде налагано върху свободното движение на членовете на Европейския парламент, които пътуват до или от мястото на заседанията на Европейския парламент.

На членовете на Европейския парламент по отношение на митническия и валутния контрол се предоставят:

- а) от тяхното собствено правителство — същите възможности, както предоставяните на висшите длъжностни лица, които пътуват в чужбина във връзка с временни официални мисии;
- б) от правителствата на останалите държави-членки — същите възможности, както предоставяните на представителите на чужди правителства, осъществяващи временни официални мисии.

Член 8

(предишен член 9)

Членовете на Европейския парламент не могат да бъдат подлагани под каквато и да било форма на претърсване, задържане или съдебно производство във връзка с изразените от тях мнения или подадените от тях гласове при изпълнението на задълженията им.

Член 9

(предишен член 10)

По време на сесиите на Европейския парламент неговите членове притежават:

- а) на територията на тяхната собствена държава — имунитетите, предоставяни на членовете на националните парламенти;
- б) на територията на всяка друга държава-членка — имунитет от всякаква форма на задържане или съдебно производство.

Имунитетът действа по подобен начин и по отношение на горепосочените членове по време на тяхното пътуване до и от мястото на заседанието на Европейския парламент.

Не може да има позоваване на имунитета, когато член на парламента бъде заловен на мястото на извършване на нарушението и имунитетът не е пречка за Европейския парламент да упражни правото си за отнемане на имунитета на някой от неговите членове.

ГЛАВА IV

Представители на държавите-членки, които участват в работата на институциите на Европейския съюз

Член 10

(предишен член 11)

Представителите на държавите-членки, които участват в работата на институциите на Съюза, техните съветници и технически експерти, при изпълнението на своите задължения и по време на пътуването си до и от мястото на заседанието, се ползват с обичайните привилегии, имунитети и улеснения.

Настоящият член се прилага също така и по отношение на членовете на консултативните органи на Съюза.

ГЛАВА V

Длъжностни лица и други служители на Европейския съюз

Член 11

(предишен член 12)

На територията на всяка държава-членка, независимо от тяхното гражданство, длъжностните лица и другите служители на Съюза:

- а) се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществените от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, при спазване на разпоредбите на съответните договори, от една страна, на разпоредбите за отговорността на длъжностните лица и другите служители по отношение на Съюза и, от друга страна, на компетентността на Съда на Европейския съюз да се произнася по спорове между Съюза и неговите длъжностни лица и другите служители. Те продължават да се ползват с този имунитет и след като са престанали да заемат съответната длъжност.
- б) заедно със своите съпрузи и членовете на своите семейства на тяхна издръжка те не могат да бъдат подлагани на ограничения във връзка с имиграцията или към тях да бъдат прилагани формалностите за регистриране на чужденци;

- в) относно разпоредбите за притежаването и обмена на валута, на тях трябва да бъдат предоставени същите улеснения, каквито обикновено се предоставят на длъжностните лица от международните организации;
- г) притежават правото да внасят безмитно своите мебели и вещи към момента на тяхното първо заемане на поста в съответната държава, както и правото безмитно да реекспортират своите мебели и вещи при изтичане на мандата им в тази държава, при спазване и в двата случая на условията, които се считат за необходими от правителството на държавата, в която се упражнява това право;
- д) имат право да внасят безмитно лек автомобил за лична употреба, придобит или в държавата по тяхното последно пребиваване, или в държавата, чиито граждани са те, при условията на вътрешния пазар на тази държава, както и да го реекспортират безмитно, при спазване във всеки един от случаите на условията, които се считат за необходими от правителството на съответната държава.

Член 12

(предишен член 13)

Длъжностните лица и другите служители на Съюза подлежат на данъчно облагане в полза на Съюза върху изплатените им от Съюза заплати, надници и възнаграждения, при условията и според процедурата, определена от Европейския парламент и от Съвета, като действат чрез регламенти в съответствие с обикновената законодателна процедура и след консултация със заинтересованите институции.

Те се освобождават от националните данъци върху заплатите, надниците и възнагражденията, които са им били изплатени от Съюза.

Член 13

(предишен член 14)

За целите на прилагането на данъка върху дохода, на имуществения данък и на данъка върху наследството, както и за целите на прилагането на конвенциите за избягване на двойното данъчно облагане, сключени между държавите-членки на Съюза, длъжностните лица и другите служители на Съюза, които единствено поради изпълнение на задълженията им в служба на Съюза установяват своето пребиваване на територията на държава-членка, различна от тази на тяхното местоживееие за данъчни цели, по времето когато са постъпили на работа в Съюза, се считат както в държавата на тяхното действително пребиваване, така и в държавата на местоживееие за данъчни цели, че са запазили местоживееенето си в последната държава, при условие, че тя е член на Съюза. Тази разпоредба се прилага също така и спрямо съпруга, доколкото последният/та не упражнява никаква дейност срещу заплащане, и спрямо децата, които са зависими от и се намират под грижата на лицата, посочени в настоящия член.

Движимата собственост, която принадлежи на лицата, посочени в предходната алинея и е разположена на територията на държавата, където те временно пребивават, се освобождава от данък върху наследството в тази държава; за определянето на данъка на тази собственост, тя се счита за намираща се в държавата на местоживеене за данъчни цели, при спазване на правата на трети държави и при съобразяване с възможното прилагане на разпоредбите на международните конвенции за двойното данъчно облагане.

Всяко местоживеене, което е било придобито единствено с цел изпълнението на задълженията по служба в други международни организации, не се взема предвид при прилагане на разпоредбите на настоящия член.

Член 14

(предишен член 15)

Европейският парламент и Съветът, като действат чрез регламенти, в съответствие с обикновената законодателна процедура и след консултация със заинтересованите институции, определят схема за социално-осигурителните обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза.

Член 15

(предишен член 16)

Европейският парламент и Съветът, като действат чрез регламенти в съответствие с обикновената законодателна процедура и след като се консултират с останалите заинтересовани институции, определят категориите длъжностни лица и други служители, по отношение на които се прилагат изцяло или отчасти разпоредбите на член 11, член 12, втора алинея и член 13.

Имената, ранговете и адресите на длъжностните лица и други служители, включени в тези категории, се съобщават периодично на правителствата на държавите-членки.

ГЛАВА VI

Привилегии и имунитети на мисиите на трети държави, акредитирани към Европейския съюз

Член 16

(предишен член 17)

Държавата-членка, на чиято територия се намира седалището на Съюза, предоставя обичайните дипломатически имунитети и привилегии на мисиите на трети държави, акредитирани към Съюза.

ГЛАВА VII

Общи разпоредби

Член 17

(предишен член 18)

Привилегиите, имунитетите и улесненията се предоставят на длъжностните лица и на другите служители на Съюза единствено в интерес на Съюза.

Всяка институция на Съюза се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на друг служител, когато институцията счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Съюза.

Член 18

(предишен член 19)

Институциите на Съюза, за целите на прилагането на настоящия протокол, си сътрудничат с компетентните органи на съответните държави-членки.

Член 19

(предишен член 20)

Членове 11 — 14 включително и член 17 се прилагат спрямо председателя на Европейския съвет.

Те се прилагат и спрямо членовете на Комисията.

Член 20

(предишен член 21)

Членове 11 — 14 и член 17 се прилагат спрямо съдиите, генералните адвокати, секретарите и помощник-докладчиците на Съда на Европейския съюз, без да се засягат разпоредбите на член 3 от Протокола относно статута на Съда на Европейския съюз във връзка със съдебния имунитет на съдиите и генералните адвокати.

Член 21

(предишен член 22)

Настоящият протокол се прилага също и по отношение на Европейската инвестиционна банка, на членовете на нейните органи, на служителите ѝ, както и на представителите на държавите-членки, които участват в работата ѝ, без да се засягат разпоредбите на протокола за нейния устав.

Европейската инвестиционна банка освен това е освободена от всякакви данъци или налози от подобен характер, свързани с увеличаването на нейния капитал, както и от различни формални процедури, които това увеличение би наложило в държавата по седалището ѝ. Съответно, прекратяването и ликвидацията ѝ не биха довели до никакво обременяване. Наред с това дейността на Банката и на нейните органи, когато тя се извършва при условията, определени в нейния устав, не следва да бъде обект на облагане с данък върху оборота.

Член 22

(предишен член 23)

Настоящият протокол се прилага също и спрямо Европейската централна банка, членовете на нейните органи и служителите ѝ, без да се засягат разпоредбите на Протокола за устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка.

Европейската централна банка освен това е освободена от всякакви данъци или налози от подобен характер, свързани с увеличаването на нейния капитал, както и от различни формалности, които могат да бъдат свързани с такова действие в държавата, в която е седалището на банката. Дейностите на банката и нейните органи, осъществявани в съответствие с устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка, не подлежат на облагане с данък върху оборота.

ПРОТОКОЛ ОТНОСНО ЧЛЕН 40.3.3 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА ИРЛАНДИЯ

ВИСОКОДОГОВАРЯЩИТЕ СЕ СТРАНИ

СЕ СПОРАЗУМЯХА по следните разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаването на Европейската общност за атомна енергия:

Нито една разпоредба на Договорите, на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия или на договорите или актовете за тяхното изменение или допълнение, няма да засегне прилагането в Ирландия на член 40.3.3. от Конституцията на Ирландия.

ПРОТОКОЛ ОТНОСНО ПРЕХОДНИТЕ РАЗПОРЕДБИ

ВИСОКОДОГОВАРЯЩИТЕ СТРАНИ,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че за да се организира преходът между институционалните разпоредби на Договорите, приложими преди влизането в сила на Договора от Лисабон и тези, предвидени от посочения договор, е необходимо да се предвидят преходни разпоредби,

СЕ СПОРАЗУМЯХА по посочените по-долу разпоредби, които са приложени към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия:

Член 1

В настоящия протокол думите „Договорите“ означават Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

ДЯЛ I

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Член 2

1. За оставащия период от парламентарния мандат 2009—2014 г. считано от датата на влизане в сила на настоящия член, чрез дерогация от член 189, втора алинея и член 190, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност, както и от член 107, втора алинея и член 108, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, които са били в сила към момента на провеждането на изборите за Европейски парламент през юни 2009 г., както и чрез дерогация от броя места, предвиден в член 14, параграф 2, първа алинея от Договора за Европейския съюз, към съществуващите 736 места в Европейския парламент се добавят следните 18, като при това общият брой членове на Европейския парламент достига временно 754 до края на парламентарния мандат 2009—2014 г.:

България	1	Нидерландия	1
Испания	4	Австрия	2
Франция	2	Полша	1
Италия	1	Словения	1
Латвия	1	Швеция	2
Малта	1	Обединеното кралство	1

2. Чрез дерогация от член 14, параграф 3 от Договора за Европейския съюз съответните държави-членки определят лицата, които ще заемат допълнителните места, посочени в параграф 1, в съответствие със законодателството на съответната държава-членка и при условие, че въпросните лица са избрани въз основа на всеобщо пряко избирано право:

- а) на избори *ad hoc*, въз основа на всеобщо пряко избирано право в съответната държава-членка съгласно разпоредбите, приложими за изборите за Европейски парламент;
- б) въз основа на резултатите от изборите за Европейски парламент от 4—7 юни 2009 г.; или
- в) чрез определяне на посочения брой депутати от националния парламент на съответната държава-членка измежду неговите членове, съгласно процедурата, определена от всяка от тези държави-членки.

3. В съответствие с член 14, параграф 2, втора алинея от Договора за Европейския съюз, своевременно преди изборите за Европейски парламент през 2014 г. Европейският съвет приема решение, с което се определя съставът на Европейския парламент.

ДЯЛ II

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО КВАЛИФИЦИРАНОТО МНОЗИНСТВО

Член 3

1. В съответствие с член 16, параграф 4 от Договора за Европейския съюз разпоредбите на този параграф и разпоредбите на член 238, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно определянето на квалифицираното мнозинство в Европейския съвет и в Съвета започват да се прилагат от 1 ноември 2014 г.

2. Между 1 ноември 2014 г. и 31 март 2017 г., когато определен акт трябва да бъде приет с квалифицирано мнозинство, член на Съвета може да поиска този акт да бъде приет с квалифицираното мнозинство, което е определено в параграф 3. В този случай се прилагат параграфи 3 и 4.

3. До 31 октомври 2014 г. следните разпоредби остават в сила, без да се засяга член 235, параграф 1, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз:

За актовете на Европейския съвет и на Съвета, които изискват квалифицирано мнозинство, гласовете на членовете получават следната пропорционална тежест:

Белгия	12	Литва	7
България	10	Люксембург	4
Чешката република	12	Унгария	12
Дания	7	Малта	3
Германия	29	Нидерландия	13
Естония	4	Австрия	10
Ирландия	7	Полша	27
Гърция	12	Португалия	12
Испания	27	Румъния	14
Франция	29	Словения	4
Хърватия	7	Словакия	7
Италия	29	Финландия	7
Кипър	4	Швеция	10
Латвия	4	Обединеното кралство	29

Актовете се считат за приети, ако са събрали най-малко 260 гласа, изразяващи положителния вот на мнозинство от членовете, когато по силата на Договорите те трябва да бъдат приети по предложение на Комисията. В останалите случаи актовете се приемат, ако са събрали най-малко 260 гласа, изразяващи положителния вот на най-малко две трети от членовете.

Когато определен акт се приема от Европейския съвет или от Съвета с квалифицирано мнозинство, член на Европейския съвет или на Съвета може да изиска да се извърши проверка дали държавите-членки, съставляващи това квалифицирано мнозинство, представляват най-малко 62 % от общия брой на населението на Съюза. Ако се окаже, че това условие не е изпълнено, съответният акт не се приема.

4. До 31 октомври 2014 г., в случаите, когато, в приложение на договорите, не всички членове на Съвета участват във вота, т.е. в случаите, когато има препращане към квалифицираното мнозинство, определено съгласно член 238, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, квалифицираното мнозинство се определя като същото съотношение от претеглените гласове, същото съотношение от броя на членовете на Съвета и, ако е уместно, същия процент от населението на съответните държави-членки, както установените в параграф 3 от настоящия член.

ДЯЛ III

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО СЪСТАВИТЕ НА СЪВЕТА

Член 4

До влизането в сила на решението, посочено в член 16, параграф 6, първа алинея от Договора за Европейския съюз, Съветът може да заседава в съставите, предвидени във втора и трета алинея на същия параграф, както и в другите състави, чиито списък се установява с решение на Съвета по общи въпроси, прието с обикновено мнозинство.

ДЯЛ IV

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО КОМИСИЯТА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТНОСНО ВЪРХОВНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Член 5

Членовете на Комисията, които са на длъжност към датата на влизане в сила на Договора от Лисабон, остават на тази длъжност до края на мандата си. Независимо от това, мандатът на члена на Комисията, който има същото гражданство като върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, се прекратява в деня на назначаване на върховния представител.

ДЯЛ V

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА СЪВЕТА, ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ЗА ОБЩАТА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА НА СИГУРНОСТ И ОТНОСНО ЗАМЕСТНИК-ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА СЪВЕТА

Член 6

Мандатите на генералния секретар на Съвета, върховен представител за общата външна политика и политика на сигурност, както и на заместник-генералния секретар на Съвета се прекратяват в деня на влизане в сила на Договора от Лисабон. Съветът назначава генерален секретар в съответствие с член 240, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

ДЯЛ VI

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО КОНСУЛТАТИВНИТЕ ОРГАНИ

Член 7

До влизането в сила на решението, посочено в член 301 от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпределението на членовете на Икономическия и социален комитет е, както следва:

Белгия	12	Литва	9
България	12	Люксембург	6
Чешката република	12	Унгария	12
Дания	9	Малта	5
Германия	24	Нидерландия	12
Естония	7	Австрия	12
Ирландия	9	Полша	21
Гърция	12	Португалия	12
Испания	21	Румъния	15
Франция	24	Словения	7
Хърватия	9	Словакия	9
Италия	24	Финландия	9
Кипър	6	Швеция	12
Латвия	7	Обединеното кралство	24

Член 8

До влизането в сила на решението, посочено в член 305 от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпределението на членовете на Комитета на регионите е, както следва:

Белгия	12	Литва	9
България	12	Люксембург	6
Чешката република	12	Унгария	12
Дания	9	Малта	5
Германия	24	Нидерландия	12
Естония	7	Австрия	12
Ирландия	9	Полша	21
Гърция	12	Португалия	12
Испания	21	Румъния	15
Франция	24	Словения	7
Хърватия	9	Словакия	9
Италия	24	Финландия	9
Кипър	6	Швеция	12
Латвия	7	Обединеното кралство	24

ДЯЛ VII

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО АКТОВЕТЕ, ПРИЕТИ ВЪЗ ОСНОВА НА ДЯЛОВЕ V И VI ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕДИ ВЛИЗАНЕТО В СИЛА НА ДОГОВОРА ОТ ЛИСАБОН

Член 9

Правните последици от актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, приети въз основа на Договора за Европейския съюз преди влизането в сила на Договора от Лисабон, се запазват дотогава, докато тези актове не бъдат отменени, обявени за нищожни или изменени в приложение на Договорите. Същото се отнася и за сключените между държавите-членки конвенции въз основа на Договора за Европейския съюз.

Член 10

1. Като преходна мярка и по отношение на актове на Съюза в областта на полицейското и на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, приети преди влизането в сила на Договора от Лисабон, на датата на влизане в сила на посочения договор правомощията на институциите са следните: правомощията на Комисията съгласно член 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилагат, а правомощията на Съда на Европейския съюз съгласно дял VI от Договора за Европейския съюз във версията му, която е в сила преди влизането в сила на Договора от Лисабон, остават същите, включително когато са били приети на основание член 35, параграф 2 от посочения Договор за Европейския съюз.

2. Изменението на акт, посочен в параграф 1 води до упражняване на правомощията на посочените в същия параграф институции, така както са предвидени в Договорите, по отношение на изменените акт и за онези държави-членки, към които този акт се прилага.

3. Във всеки случай, посочената в параграф 1 преходна мярка престава да бъде в сила пет години след датата на влизане в сила на Договора от Лисабон.

4. Най-късно шест месеца преди изтичането на предвидения в параграф 3 преходен период Обединеното кралство може да нотифицира Съвета, че не приема посочените в параграф 1 и предвидени в Договорите правомощия на институциите по отношение на актовете, посочени в параграф 1. В случай че Обединеното кралство е направило такава нотификация, всички актове, посочени в параграф 1 престават да се прилагат към него от датата на изтичане на преходния период, предвиден в параграф 3. Настоящата алинея не се прилага по отношение на изменени актове, които са приложими към Обединеното кралство по силата на параграф 2.

Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, определя необходимите произтичащи и преходни мерки. Обединеното кралство не участва в приемането на това решение. Квалифицираното мнозинство на Съвета се определя в съответствие с член 238, параграф 3, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Съветът може също да приеме с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията решение, съгласно което Обединеното кралство понася преките финансови последици, ако има такива, които необходимо и неизбежно произтичат от прекратяването на неговото участие в тези актове.

5. Обединеното кралство може във всеки следващ момент да нотифицира Съвета за желанието си да участва в актове, чието прилагане към него е прекратено по силата на параграф 4, първа алинея. В този случай се прилагат съответните разпоредби на Протокола относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз или на Протокола относно позицията на Обединеното кралство и на Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, в зависимост от случая. Правомощията на институциите по отношение на тези актове са тези, предвидени в Договорите. Когато действат по силата на съответните Протоколи, институциите на Съюза и Обединеното кралство се стремят да възстановяват във възможно най-голяма степен участието на Обединеното кралство в достиженията на правото на Съюза по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, без това да засяга сериозно практическото действие на различни части от него и като се съблюдава неговото единство.
